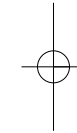
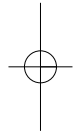

Jan Karafiát
Bogárkák

Jan Karafiát

Bogárkák

Kicsiknek és nagyoknak

Lucia Pauliková rajzaival

AB-ART

1.

A Nap éppen lemenőben volt, a szentjánosbogárkák ébredtek. Anyuka a konyhában szorgoskodott, reggelit készített. Apuka sem szunyókált már, de még az ágyban feküdt, ráérősen heverészett. A Kisbogár átmászott az ágykójából anyuka fekvőhelyére – ott jobban szeretett hemperegni –, szépen a hátikójára fordult, lábacskaikat a levegőbe emelte, és hintázni kezdett: hoppa-hopp, hopi-hopp! Egyszer csak túllendítette magát, hoppa-hopp, s lehuppant a földre. Azon nyomban ordítani kezdett, ahogy a torkán kifért.

Apukája ijedtében kipattant az ágyból:

– Rosszcsont Kisbogár, miért üvöltesz ennyire?

– Jaj, apuka, úgy megütöttem magam!

– Mit csináltál már megint?!

– Leestem az ágyról.

– Hát miért nem vigyáztál jobban?

– Vigyáztam én, de akkor is fáj...

Anyuka közben már elkészítette a reggelit, és szölongatta őket:

– Keljtek, keljtek, a nap már a láthatár alá bukott, asztalhoz! Te meg, Kisbogár, máris sírsz? Hiszen alig pattant fel a szemed!

– De ha megütöttem magam, apuka meg azt akarja, hogy ne bömböljek.

– Gyere csak! Ebcson beforr! Megmosakodunk szépen és megtömjük a hasikánkat. Gyere hát!

És mentek. Anyuka megmosdatta Kisbogarat, Kisbogár az asztalhoz húzta a székét, s anyuka már tálalta is a leveskét. Leültek, összetették a lábacskaikat, apuka elmondta az imát:

Ó, drága Teremtőnk,
ágyunkból felkeltünk,
és szépen kérlelünk,
add, hogy téged féljünk,
neked szót fogadjunk,
mindig összetartsunk.

Kisbogár fogta a fakanálkáját, és derekas munkát végzett vele. Hiszen káposztaleveskét ettek, és Kisbogár minden létező leveske közül ezt szerette a legeslegjobban. Egy egész tányérral bekanalizott, sőt anyuka még a sajátjából is adott neki.

A fordítás az alábbi kiadás alapján történt:

Jan Karafiát: Broučci, Vydavatelství Albatros, 1968, 1999, Praha

Fordította: © **Pénzes Tímea**, 2004

Az eredetivel összevetette, lektorálta és átdolgozta: © **Haraszi Mária**, 2004

Illustration © Lucia Pauliková, 2004

© AB-ART 2004

Minden jog fenntartva!

All rights reserved!

ISBN 80-89006-85-X

Apuka szól, hogy ideje indulnia, a napocska már rég a hegyek mögé bújt. Gyorsan megpusztilta anyukát, Kisbogárnak csókra nyújtotta az orcáját.

– Kisbogár, aranyom, fogadj szépen szót, hogy aztán anyukának ne legyen rád panasza!

– Nem lesz, apuka! Kikísérlek, jó?

– Gyere csak, gyere!

És szálltak, repültek, de alacsonyan ám, hogy Kisbogár le ne essék, és csak olyan messzire, ahonnan hazalátott, hogy el ne tévedjen. Még eléggé ügyefogyottan repült, ezért az apukája biztatta:

– Rajta, indulj csak hazafelé, aztán próbálkozz újra meg újra, tanulj szépen repülni. – És Kisbogár engedelmeskedett.

A házikójuk a domboldalon állt, a boróka alatt. Tülevél takarta. Kisbogár felmászott a tetejére, nekilendült, egészen a tisztásig repült, majd át a tisztás fölött egészen a tölgyig s vissza a tetőcskéig, aztán megint nekilódult, és repült egészen a tölgyig, onnan meg vissza. Amikor alaposan kifulladt és megfájdultak a szárnyacskái, lehuppant a földre megpihenni. Aztán újra nekiveselkedett, megint repült egészen a tisztásig, a tisztáson keresztül egészen a tölgyig, és újfent vissza a tetőcskéig. Ismét nekirugaszkodott, repült egészen a tölgyig, aztán vissza, majd még egyszer nekilendült, s egyenesen berepült a tölgy alá a komaasszonyhoz.

– Komaasszony, fent van már?

– Hát hogyne lennék, Kisbogaram!

– Fényeske is?

– Hát persze, Kisbogár! Mi járatban vagy?

– Én? Csak benéztem. De én aztán hogy tudok ám repülni! Tőlünk egészen ideig és megint hozzánk és megint ide és megint hozzánk és megint ide, és meg sem kottyán. Ugye, Fényeske, te nem győznéd?

– Nem hát! Gondolom, az anyukád sem repül valami jól.

– Nem nagyon. Aztán ma reggel hogy leestem az ágyról!

– És bömböltél is, ugye?

– Ezt meg honnan veszed? Ideig hallatszott?

– Nem hallatszott, de jól tudom, milyen bögőmasina vagy.

– Még hogy én bögőmasina?! Ó, hogy te milyen utálatos vagy!

Kisbogár menten szárnyra kapott. Otthon anyuka közben már rendet rakott, és éppen az ablakokat fényesítette, hogy csak úgy ragyogtak.

– Hol jártál ilyen sokáig, Kisbogaram?

– Elidőztem egy kicsit a komaasszonynál a tölgy alatt.

– És mi jót csináltál ott?

– Semmit, csak az ablak alatt tébláboltam.

– Aztán mivel kínáltak?

– Semmivel, semmit nem kértem.
 – Ó, pedig valamit biztosan akartak adni! Tegnap a komaasszony mondta, hogy ha betérsz hozzájuk...
 – Ugyan mi a csudát?
 – Valamit bizonyosan, egyébként nem említette volna.
 – Hm, tartsák csak meg maguknak!
 – Ejnye, hát csak elmész érte?!
 – Én? Dehogyan megyek!
 – Jaj, dehogynem! Aztán meddig kísérted apukát?
 – Ó, messzire. Egészen a három égerfáig.
 – No, az nincs is messze. Még sokat kell tanulnod, míg apukával repülhetsz, és világíthatsz szépen az embereknek.
 – És miért kell az embereknek világítani? Hiszen mi magunknak világítunk!
 – Mert nekik éjszaka van, amikor nekünk nappal. Ők ilyenkor alszanak.
 – És miért világít nekik apuka, ha alszanak?
 – Fiacskám, így kell lennie, mert így rendelte el a Teremtő. Majd te is szépen szárnyra kelsz apukával, messzire repültök, és világítasz. Rajta, eredj, tanulj csak repülni!

Kisbogár vígan szaladt kifelé. Felmászott a tetőcskére, nekilendült, és repült – most a másik irányba, egészen a gesztenyefákig, aztán mindjárt vissza a tetőcskére. De messzebb valahogy nem akaródzott szállnia. Ahogy így üldögélt, egyszer csak látja ám, hogy füst gomolyog a kéményükből. Azonnal a kéményen termett.

– Anyuka, mi gyulladt meg a tűzhelyen? – kiabált be.
 – Semmi, kisfiam! Rántást készülök kavarni, kell a levesbe.
 – Elfújom ám én azt a tüzet, anyuka!
 – Ne, ne, nem akarom. Hagyd abba!

Kisbogár mégis fújta, és már szinte eloltotta a tüzet, de anyuka gyorsan tett rá egy kis száraz fenyőtűt. A tüzelő lángra lobbant, nyomában csak úgy hömpölygött a füst, erre fel Kisbogár ordítani kezdett, üvöltött és visított, és már mászott is le a tetőcskéről.

– Jaj, anyuka, anyuka, jaj, jaj, anyuka!
 – Mi lelt már megint, Kisbogár?
 – Jaj, anyuka, a szemembe ment a füst!
 – Látod, te rosszcsont Kisbogár! Így van ez, ha nem akarsz szót fogadni. Nem tudod, mire intett apukád? Várj csak, várj, beszámolok ám neki mindenről!
 – De anyuka, a szemembe szállt a füst, és szörnyen csípett!
 – Úgy kell neked, ráadásul ki is kapsz, repüljön csak haza apuka. Szép kis bogár lesz belőled, mondhatom!

– De hiszen nem oltottam el a tüzet, anyuka!
 – De el akartad, és tudtad, hogy én nem akarom. Látod, ezt nem nézem el neked. Mi lenne belőled? Jöjjön csak meg az apukád! És a komaasszonynak is elmondom, meg a komának is, és Fényeskének is.
 – De anyuka, hiszen nem oltottam el, és többé már nem fújom. Kérlek, anyuka, ne mondd meg!
 – Dehogynem, erről bizony be kell számolnom nekik.
 De Kisbogár kérlelni kezdte őt, aztán megint sírva fakadt, és kérte és ígérgelt, hogy már nem fog rakoncátlanodni, végül sikerült meggyőznie anyukát, úgyhogy anyuka megígérte, nem szól senkinek.
 – Nahát! Ne bömbölj már! És vigyázz magadra, mert így senki sem fog szeretni. Minden bogárnak szót kell fogadnia. Látod, hogy apuka is szót fogad.
 – Apuka? Kinek fogad szót?
 – A Teremtőnek. Hisz tudod, hogy minden este kiröppen a házból és egész éjjel távol van késő éjszakáig, s még ha fáj is a szárnyacskája, másnap megint szárnyra kell, olyan engedelmes. Látod? És a koma is szót fogad, és a komaasszony is, és Fényeske, no ő aztán valóban szófogadó! Te pedig még mindig hüppögsz, és nézd csak, milyen kormos-maszatos lettél.
 – Megyek és megfürdöm, anyuka – kapott az alkalmon Kisbogár.
 – Menj csak, menj... – felelte anyuka.

Tudta ő, hogy nem fullad meg, annyira már tud vigyázni magára. Kisbogár pedig elment fürödni. De nem a patakra. Lent a tisztáson magas fű nőtt, úgy csücsült rajta a harmat, akár a gyémánt. Kisbogár nekifutott és huss, berepült a fű közé, szélteben-hosszában repdesett a tisztáson, ringatózott, hogy a fű hajlongott alatta, akár a hinta. Aztán kimászott, nekifutott és huss, megint bele a harmatba, csak úgy fröcskölt a víz mindenfelé!

Amikor megelégette a fürdözést, felugrott egy ágacskára, lerázta magáról a harmatot, és huss, repült nyílegyenesen a tölgyfa alá a komaasszonyhoz.

Az ablak alatt megállt.

– Fényeske, már nem haragszol?
 – Miért kellene haragudnom, Kisbogár?
 – Egek, én aztán jól kilubickoltam ám magam! Te is tudsz úszni?
 – Nem én. Honnan tudnék úszni?
 – Na, én bizony tudok úszni!
 – Hagyjál, Kisbogár! Segítenem kell az anyukámnak.
 – Hol van a komaasszony?
 – Az udvaron aprítja a fenyőgallyacskákat. Gyere, nézd meg!
 És Kisbogár ment, hogy megnézzze.
 – Mi járatban vagy, Kisbogár?

– Csak benéztem, komaasszony. Fürödtem. Aztán van-e valamijük, komaasszony?

– Van, bizony ám, van valami finomságunk, de nem tudom, adok-e belőle, mert olyan csúnyán beszéltél Fényeskével, aztán meg szedted mindjárt a sátorfádat! Még sírt is!

– Sírt? Nem fogok vele többé csúnyán beszélni.

– Nos, majd meglátjuk. Látod, már egy csomó fenyőgallyat felaprítottam. Gyere hát, és hordd oda Fényeskével a tető alá, hogy meg ne ázzon. De szépen rakjátok rakásra! Aztán kapsz tőlem valamit.

Kisbogár beleegyezett, és hordani kezdte a gallyakat, ahogy erejéből tellett. A komaasszony úgy vélte, túlzásba viszi a dolgot.

– Ejnye, Kisbogár, ne vigyél egyszerre olyan sokat!

De Kisbogár csak legyintett, hogy á, elbírja ő! És csak hordta. Ám ahelyett, hogy szépen egymásra igazította volna, csak odadobálta a hasábokat. Fényeskének nem tetszett a dolog.

– Kisbogár, így nem lesz jó! Anyuka nem így mondta. Így ledőlhet!

– Á, nem dől ez le. Netán nem csinálom elég szépen?

– Nem bizony. Látod, megint csak úgy odadobtad. Szépen el kell igazgatni.

– Akkor rakjad magad, ha szerinted nem rakom elég szépen!

Kisbogár azonmód duzzogni kezdett. Mindent odahagyott, leült a fatönkre, mérgelődött és morcosan maga elé meredt. Fényeske rá se rántott, végezte a dolgát. Csak később szólt oda a komaasszony:

– Mi történt, Kisbogár, már nem bírod? Nem vagy valami erős legény.

– Az vagyok én, komaasszony, de ez folyton civakodik velem!

– Hát, ha egyszer olyan furu bogár vagy! Csak nem felejtetted el, hogy van számodra valamim?

– És finom az a valami, komaasszony?

– Meghiszem azt! Olyan édes, mint a méz. Eridj csak és segíts még!

És Kisbogár már pattant is, hordta az ágacskákat. Fényeske persze addigra már szinte minden gallyat rakásra rakott, szépen el is igazgatta. Gyorsan végeztek. A komaasszony belevágta a fejszét a tőkébe, és szólt:

– Hát akkor gyertek, gyerekek!

És a gyerekek mentek. A konyhától jobbra eső szobácskában kulcsra zárt almárium állt, ám a kulcs ott csücsült a zárban. A komaasszony csak fordított rajta egyet, s nyomban kinyílt az ajtaja. Vajon mi lapul benne? Kisbogár azonnal észrevette a fehér tányért a legfelső polcon. Mi lehet rajta? A komaasszony leemelte, de le volt fedve egy másik tányérral.

– Nos, találd ki, Kisbogár, mi lehet ez! Fényeske, el ne áruld neki!

– Ó, én tudom, komaasszony, eper van benne! – jelentette ki Kisbogár.

De Fényeske nevetett, és a komaasszony így szólt:
 – Á, dehogy, Kisbogár, annál ez édesebb.
 – Akkor málna.
 Fényeske még mindig kuncogott.
 – Nem, Kisbogár, sokkal de sokkal édesebb.
 – Akkor boróka, komaasszony.
 Fényeskét még jobban rázta a nevetés.
 – Ó, Kisbogár, nem jól találgatsz. Olyan édes, mint a méz.
 De Kisbogárnak már semmi nem volt a tarsolyában, ezért aztán Fényeske kibökte:
 – Te bugyuta Kisbogár, hát méz van benne!
 Erre Kisbogár azt mondta:
 – Akkor hát méz, komaasszony!
 Valóban méz volt. Nagy élvezettel kóstolgatták.
 Jó későre járt már. A komaasszonynak tüzet kellett gyújtania a vacsorakészítéshez, Fényeskének egy kis fenyőgallyért kellett elugrania, ideje volt hát, hogy Kisbogár hazainduljon. Szedte is a sátorfáját.
 – Ne felejtsetek el átadni az üdvözlőnközt!
 – Nem, dehogy felejttem! Ég áldja magukat!
 És ment. Alighogy a tisztáshoz ért, arra repült apuka a komával a patak felől.
 – Apuka, voltam a komaasszonynál és kaptam mézet. Hogy az milyen édes volt!
 – Jól van, jól, de először adj egy puszit a komának!
 És Kisbogár adott egy puszit a komának, aztán apukának.
 – Aztán szót fogadtál-e? Nem fog anyuka panaszkodni?
 – Ó, apuka, én nem oltottam el, ő meg nem mond meg!
 Közben hazaértek. Anyuka meglátta őket az ablakból, csodálkozva ment elélük:
 – Hogyhogy ma ilyen korán megjöttél, kedves? Még nem készült el a vacsora.
 Apuka puszit nyomott anyuka arcára:
 – Édes bogaram, kezd hűvösödni, hát valamivel hamarabb repültünk vissza.
 Lassan megint minden véget ér...
 Így hát anyuka gyorsan tüzet gyújtott, és feltette a levesnek valót. Apuka leült a székre, mert elgémberedett a szárnyacska. Kisbogár rögtön az ölébe telepedett, ott hintázott apuka térdén.
 – Na, anyuka, ma hogyan tett próbára Kisbogár?
 – Hát, bizony majdhogynem kifogott rajtam. De amikor kérlelt és ígéretet, hogy többé nem tesz rossz fát a tűzre, akkor megígértem neki, hogy nem fogom beárulni. Aztán pedig szinte egész nap a komaasszonynál volt.

– Jól van, jól, anyuska! Legyen hát a komaasszonyéké, mi meg elhozzuk Fényeskét. Ő nem rosszalkodós.
 Kisbogárnak eszébe jutott valami:
 – Anyuka, a komaasszonynak van méze, és én kaptam belőle. Az aztán édes volt!
 – És nekünk mit küldött a komaasszony?
 – Semmit.
 – Nincs mit átadnod?
 – Nincs.
 – De Kisbogár, azt sem üzenté a komaasszony, hogy üdvözlő?
 – De igen, anyuka, csak elfelejtettem. Hogy üdvözlőnközt küldik.
 – Látod, Kisbogár! De gyere már, húzd a széked az asztalhoz, vacsorázni fogunk.
 Kisbogár odahúzta a székét az asztalhoz, anyuka az asztalra helyezte a tálat, elmondták az áldást, és megint hogy ízlett nekik a leveske! Hű, de finom volt, tele köménymaggal. Apuka két tányérral evett, Kisbogár is majdnem kettővel.
 Aztán már nem sokáig virrasztottak. Elálmosodtak. Elmondták az esti imát:

Amint a sűrű éj leáldoz,
 mint csibék a tyúkanyóhoz,
 jó Teremtőnk, hozzád bújunk,
 védelmedben bízva bízunk.

Aztán Kisbogár pacsit és puszit adott, anyuka odanyújtotta a kezét a kiságyba, ő megfogta, és már szunyókáltak is.

2.

Ősz volt. A fény megfogyatkozott, nőttön nőtt a hideg. A bogarak úgy döntöttek, nem repülnek már sehová. Apuka meg kellett ígérje a komának, hogy ellátogatnak hozzájuk anyukával és Kisbogárral, még hozzá mindjárt másnap, még mielőtt beáll a zimankó.

Így aztán ébredés után felkerekedtek, hogy átmenjenek a komáékhoz. Bizony már vártak rájuk. Üdvözölték egymást, Kisbogár is szépen köszönt. De volt ott még valaki. A komaasszony kézen fogta Kisbogarat:

– Gyere, Kisbogár, puszild csak meg Sugárkát is!

Kisbogár megtette, de el is bújt rögtön anyuka szoknyája mögé.

Körülülték a kályhát, cseverészni kezdtek. A komaasszony nyomában Kisbogárral bement a szobába, az almáriumhoz lépett.

– Komaasszony, mi van ott?

– Kalácsot sütöttünk, Kisbogár, túrósat és mákosat.

És már vitte is a komaasszony a tele tányérral. Mindenki vett belőle. Kisbogár úgy döntött, hogy még egy túrósat is megkóstol. Vett még egy túrósat is, amíg ott ültek a kályha mellett és beszélgettek. De Kisbogár egyfolytában fészkelődött.

– Gyere ide, Fényeske, mondok neked valamit!

Fényeske fogta magát, odaült mellé, és Kisbogár hangosan a fülébe súgta:

– Figyelj csak, ki az a Sugárka?

– Hát a Sugárka!

– Ki fia-borja?

– Senkié, ő a saját magáé.

– És nincsen fia vagy apukája?

– Nincsen, egyes egyedül van.

– És hol lakik?

– Jaj, hát az erdőben, a seprővirág közt. Takaros házikója van a mohában.

– De egyfolytában engem bámul.

– Menj már, te csacsi! Hiszen jóra való. Tudod, azt a mézet tőle kaptuk.

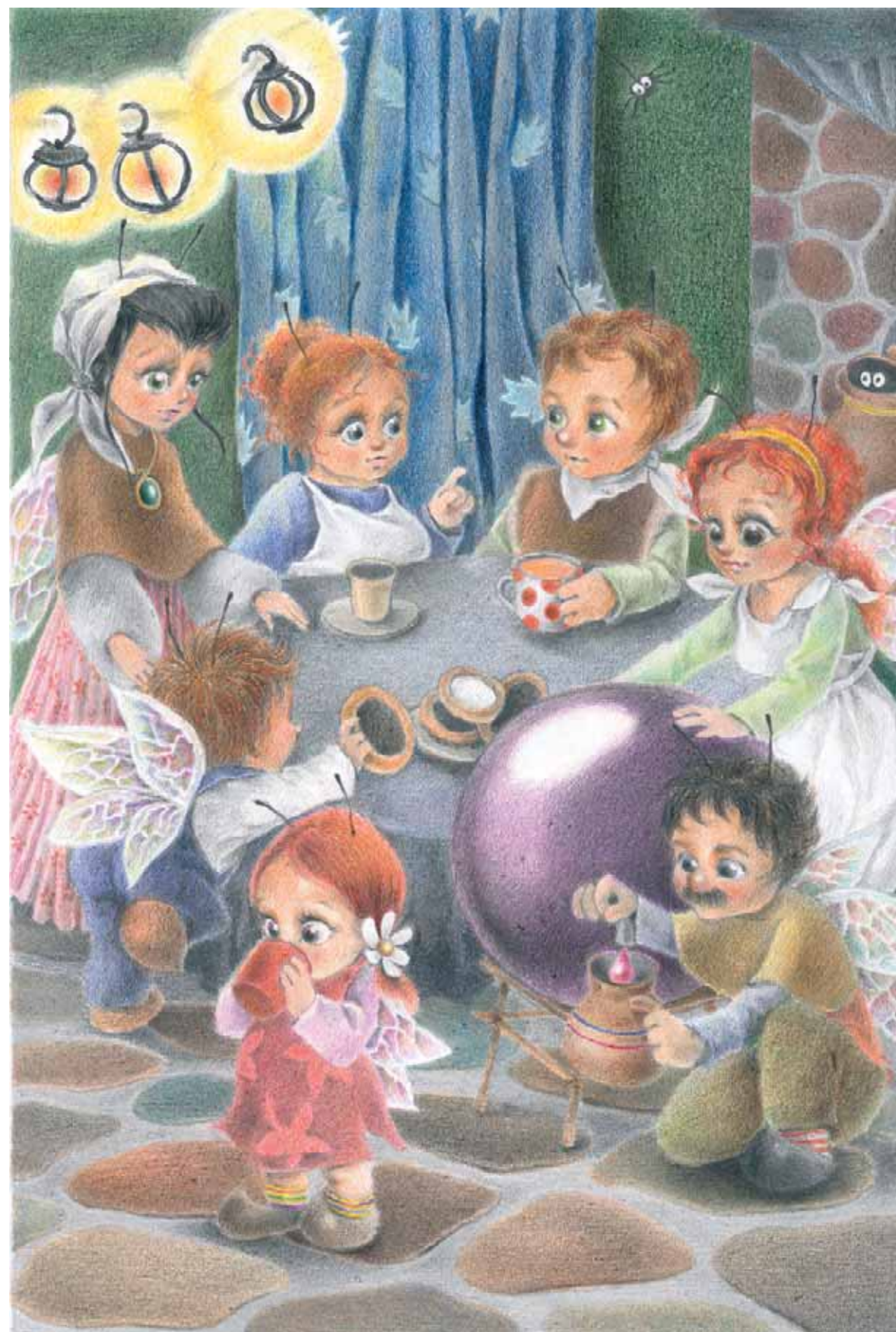
– De amikor folyton...

Ekkor a komaasszony szólította Fényeskét. Bementek a szobába, nyomukban Kisbogárral.

– Komaasszony, van még valami?

– Van, égnek hála! Hiszen idén most vagytok itt utoljára. Aztán megint csak nyáron jöttök.

– És mi az?

– Várj csak, meglepetés! Gyere, segíts!

Kisbogár persze szívesen segített. Mentek hát, de nem az almáriumhoz. Há-
tul az udvarban volt még egy kamrájuk. Ó, hát a komaasszony félretett a kam-
rába egy egész szőlőszemet, ahogyan lepottyant a fürtről, gyönyörű kéket, szin-
te pirosba játszó. És a komaasszony meg Fényeske vitték, ahogy volt, be a szo-
bába, és Kisbogár segédkezett nekik.

– Tegyétek ide az asztalra, az lesz a legjobb – javasolta a koma. Már elkészítet-
te a csapot, vette a kiskalapácsot, leverte a száracsát, a csapot a résbe illesztette,
és a komaasszony máris tartotta a kristálykelyhet, hogy a koma abba engedje a fi-
nom mustot. És a koma csapolt, csak úgy piroslott és bugyogott a szőlőlé.

Először anyuka, aztán Sugárka, utána a komaasszony, azt követően apuka,
majd a koma ivott, de adtak egy kortyintásnyit Kisbogárnak és Fényeskének is.
Nem győzték dicsérni, annyira édes volt a nedű! Bár túl töménynek találták.
Ezért a komaasszony így szólt:

– Fényeske, ugorj csak ki gyorsan a tisztásra egy korsó harmatért!

És Fényeske pattant is a tisztásra a korsóval a harmatért.

A koma közelebb húzta az asztalt a kályhához, a kelyhet csak félig töltötte
meg musttal, felöntötte harmattal, körbekínálta. Így üldögéltek, és eszükbe jutott,
hogyan került egyszer bajba a koma. Nem sokkal azután történt, hogy elvette a
komaasszonyt. Rögvest napnyugta után repült ki, egész éjjel szépen világított.
Amikor napkeltekor hazafelé repült, hirtelen felbukkant egy nagy küllő, és jófor-
mán élve felfalta. A komának inába szállt a bátorsága, de nyomban eszébe jutott,
hogy huss, irány a bükkfa, de a küllő ssssss! utána. Így hát a koma sebtében a ha-
sadékba bújt, de a küllő a csőrével azonnal kapdosott utána, s mivel a rés kicsi
volt, a csőrével tágította. A koma reszketett a félelemtől, égnék állt a haja szála.
„Mi lenne a párommal, ha elkapna?!” – és egyre beljebb mászott a hasadékba, de
a küllő is egyre beljebb nyomult a csőrével, aztán hogy mégsem tudott hozzáfér-
közni, hát lemondott a lakomáról. A koma egy ideig még várt, aztán lassacskán
előmászott. De óvatosan ám, jól körülmékelve, nem ücsörög-e a közelben a kül-
lő. De nem ücsörgött, így hát a koma ripsz-ropsz hazarepült.

A nap már magasan állt az égen, a komaasszony halálra rémülten várta.
Sopánkodott és sírdogált, repkedett és futkosott, nézelődött és kérdezősködött,
de a komának se híre, se hamva, senki nem tudott róla semmit. Egészen
Sugárka apjához szaladt. Neki sem volt híre felőle, de azt mondta a komaasz-
szonynak, hogy mit se sírjon, a koma jóra való, és hogy a Teremtő gondját vi-
seli az engedelmes bogaraknak, úgyhogy semmi baja nem eshet. Ha meg még-
is valami baja esnék, akkor az úgy van jól, a Teremtő úgy rendelte, és a boga-
raknak nem illik sokat sápitezni és siránkozni. Menjen csak haza a komaasz-
szony, várjon türelmesen. Elindult hát haza a komaasszony, és ahogy ment,

mendegélt, szembejött vele a koma. Hú, de megörült!

Így adomáztak és örültek, hogy régen történt. De Fényeske sírva fakadt.

– Mi bajod? – kérdezte tőle Kisbogár.

– Jaj, ha az a küllő felfalta volna apukámat!

– De hiszen nem falta fel!

– Édes Fényeském, akkor még meg sem születél – vigasztalta a koma.

De Fényeske azt mondta, az mindegy, és egyre csak szipogott.

Aztán apuka nyitotta mesére a száját: Amikor a koma meg apuka még kicsik
voltak, és először keltek szárnyra, Sugárka apukája mutatta nekik az utat, és elma-
gyarázta a repülés csínját-bínját. Ők meg szépen megtanulták. Egyszer, amikor
már maguk repültek, csatlakozott hozzájuk Sugárka apukája, és így szólt: „Gyer-
tek, fiúk, elviszlek benneteket valahova. De csendben és óvatosan gyertek ám!”
Megígérték. Repültek és repültek, míg egy gyönyörű városhoz nem értek. Csodá-
latos kertek vették körül, és ott, majdnem túl a városon, az egyik kertben óriási
épület állt az út mellett, hatalmas ablakokkal és még hatalmasabb kapuval. Abl-
kai szinte ragyogtak, a kapu szélesre tárva, emberek jártak ki-be rajta, öregek és
fiatalok, fiúk és lányok. Sugárka apukája megszólalt: „Kövessetek, fiúk, nem a ka-
pun át repülünk be. Amott résnyire nyitva az ablak.” Az ablakon röppentek be, le-
ültek az ablakkeretre, és meresztették a szemüket. A mennyezetről három hatal-
mas, gyertyával telerakott csillár lógott lefelé, gyönyörűen ontotta a fényt. A pad-
ló tele volt padokkal. Az újonnan érkezettek kicsit álltak a padban a kalapjukra
meredve, aztán szépen leültek. A hónuk alatt két könyvet szorongattak, aztán az
egyiket kinyitották. Egyszer csak az egyikük fellépett egy emelvényre valami kis-
asztal mögé, és úgy rendelkezett, hogy énekeljenek. Dalra fakadtak mind, de mi-
lyen gyönyörűen énekeltek! Amikor befejezték az éneket, felálltak, és az emelvén-
nyen álló fohászokodni kezdett, hogy a Teremtő Úristen bocsásson meg az
embereknek, amiért szófogadatlanok voltak. Aztán felütött egy hatalmas könyvet
és felolvasott belőle valamit a félelemről. Amikor megint leültek, szépen elmesél-
te nekik, hogy aki szereti a Teremtőt, annak nem kell félnie. Aztán megint imád-
koztak, megint énekeltek, és amikor már kifelé tartottak, valami csengőset tettek
a tányérra. „Látjátok, fiúk, milyen szép volt! – mondta Sugárka apukája. – De
most huss megint világítani, hogy behozzuk a lemaradást.” Így hát gyorsan vilá-
gítani indultak. És ettől fogva apuka és a koma gyakran jártak ott, és azt az imács-
kát, amit elalvás előtt mindig elmormolnak, ott tanulták.

Kisogárnak tetszettek a történetek. Csak Sugárka ne bámulta volna annyira!
Mintha Kisbogár tartott volna tőle. Ekkor Sugárka feléje fordult:

– Na és te, Kisbogár, te mikor repülsz?

Mivel olyan szépen kérdezte és közben mosolygott rá, már nem is félt tőle
oly nagyon.

– Hát, hamarosan!

– Lassacskán felcseperedsz. De vajon elég szófogadó vagy-e már? Na hiszen majd elvállik! Aztán meghívsz-e, amikor először kelsz szárnyra, hogy kikísérjünk téged?

Kisbogár bólintott, hogy meghívja, és anyuka örömmel tette hozzá, hogy talán már a következő Szent Jánoskor sor kerül rá.

Ebben maradtak. Hamarosan szedelőzködtek, indulni készültek.

– Jaj, megint jön a zimankó! – sópáncodott anyuka.

– Adja a Teremtő, hogy újra nyár legyen, és ismét találkozzunk – örvendezett a komaasszony. Kezdetét vette a búcsúzkodás. Megcsókolták egymást, elköszöntek. Mivel már lehűlt az idő, megszorították a lépteiket. Sugárka az erdő felé indult, a seprővirág közé. Kisbogár apukával és anyukával a hegyoldalba a boróka alá. A tisztás közepén jártak, amikor Kisbogár még egyszer körülkémlelt. Sugárka már elsietett, a koma, a komaasszony és Fényeske a házikó előtt álldogált a tölgyfa alatt, integettek utánuk.

– Áldott álmat, komaasszony, nyáron újra találkozunk! – kiáltott vissza Kisbogár, amikor már alig látszóttak.

Apuka még útközben rákezdte:

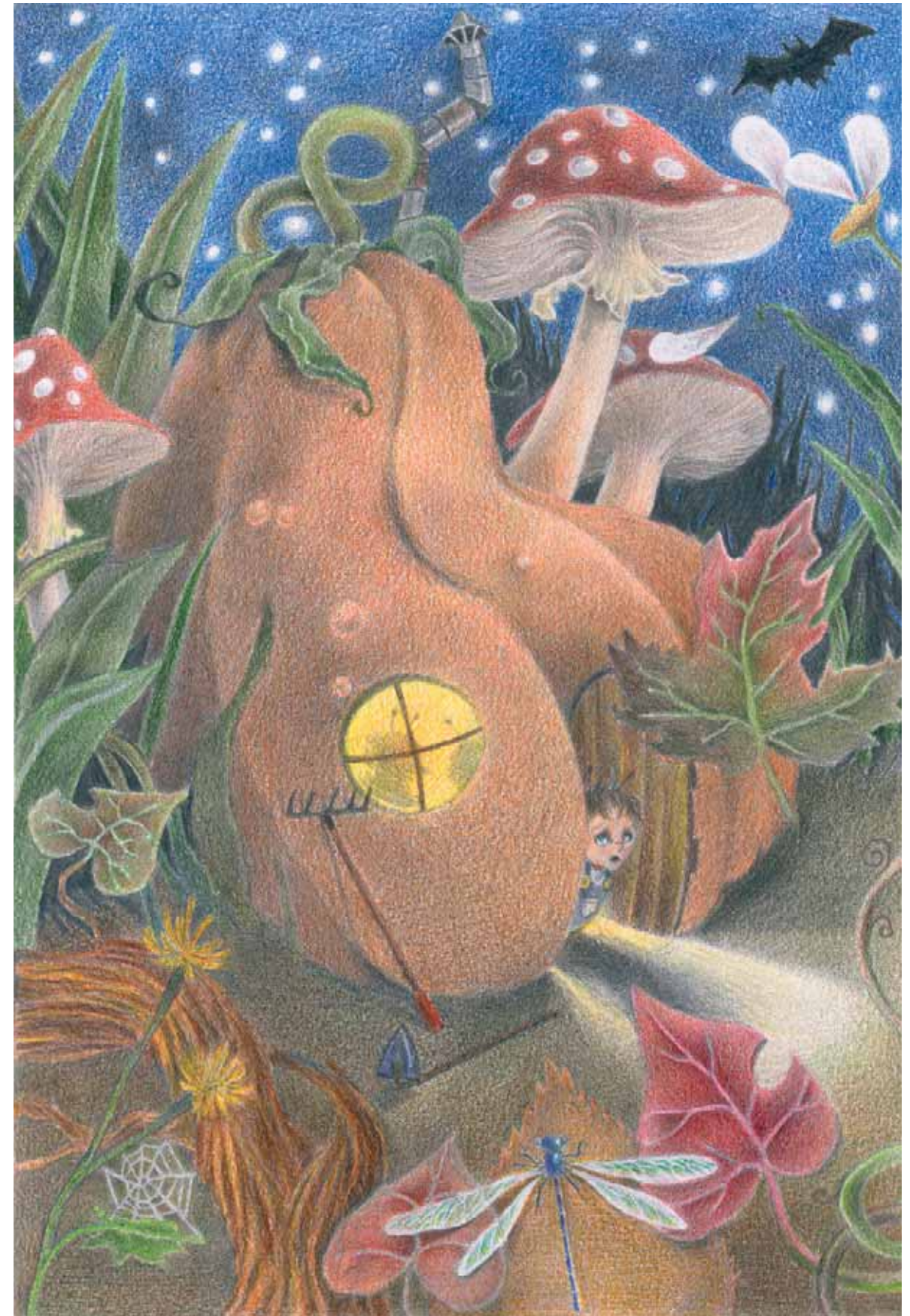
– Nem szabad késlekednünk. Hirtelen meglephet a tél, aztán rossz véget érünk. Azonnal munkához kell látnunk!

Azon nyomban munkához is láttak. Először is azon igyekeztek, hogy mindent bekészítsenek télire. Behozták a kamrából a konyhácskába minden szükségeset, borsót, darát és lisztet, egy kis lencsét is, meg egy csipetnyi vaját.

Majd a tüzelő következett. Az udvaron állt glédába rakva egy napsütötte helyen. Behordták a konyhácskába, amennyi csak befért, ráadásul még az előszobát is telis-tele rakták fával. Aztán apuka felmászott a létrán a padlástérbe, ahol az apró száraz mohát tárolták. Azzal szépen befedte a padlást, hogy felülről se lopakodjék be a hideg, a maradékot pedig ledobálta, utána jól beszögezte a tetőnyílást. Tavaly a szél kivágta, kész csoda, hogy le nem szaggatta az egész fedetet a fejük fölül. Még szerencse, hogy nem volt csípős tél.

Körbe-körbejárták a házikót, s ahol rést fedeztek fel, jól betömték, sehol se tudjon bedudálni a szél. Aztán feltették a pántot az ajtóra, a pántba beillesztették a faszeget, majd az egész ajtót tüzelővel torlaszolták el, hogy az ne legyen láb alatt a szobában. Amikor ezzel végeztek, mohával tömték be az ablakokat a szobában és a konyhában is, végezetül deszkával jól beszögezték. Fényük volt bőséggel. Most már akár fagyhat is! Kint máris tombolt a vihar.

Elmondták a fohászt, megcsókolták egymást és nyugovóra tértek, aztán csak aludtak meg aludtak meg aludtak.

3.

Aludtak meg aludtak meg aludtak. Amikor Kisbogár felébredt, apukát és anyukát ébren találta. Feküdtek az ágyban, beszélgettek.

- Anyuka, mézet kérek!
- Mézet? Milyen mézet? Hisz nincs mézünk, Kisbogaram.
- Hát amit Sugárka küldött nekünk tegnap?
- Tegnap? Sugárka? Álmodhattad, kisfiam.
- Dehogy, anyuka. Hiszen tegnap adtál belőle.
- Még ilyet! Álmodtad. Emlékezz csak vissza! Tudod, hogy legutóbb a komaasszonykánál voltunk, aztán azonnal betömtünk minden hézagot, és azóta alszunk.

Milyen kár! Pedig olyan valóságosnak tűnt... Kisbogár már-már elszontyolodott. Ám ekkor az eszébe jutott valami:

- Apuka, milyen kint az idő? De megnézném!
- Kedves Kisbogaram, hideg van kint, megfagynál – felelte apuka. – Nem emlékszel, hogy az ajtót eltorlaszoltuk a nagy rakás tüzelővel?
- Legalább az ablakon kikukkanthatnánk.
- Azt is bedeszkáztuk, mohával szigeteltük. Beszökne rajta a hideg.

Akkor megszólalt anyuka, hogy ő is szívesen meglesné, mi van odakünn, aztán kicsit befütene, úgyhogy apuka végül ráállt. Felkelt, Kisbogár segédletével leszedegette az ablakról a deszkácskákat. Aztán lassacskán eltávolították a mohát, és kilestek. Mindent de mindent hó borított, csupa, csupa hó, a tisztásnak hült helye, a domboldalnak nyoma veszett, amerre csak a szem ellát, semmi mást nem látni, csak havat. A házikó felett a borókát annyira belepte, hogy az ágak szinte roskadoztak alatta. A napocska gyenge fényében gyönyörűen ragyogott a hó, de különben síri csönd honolt a tájon. Kisbogár még szívesen legettette volna rajta a szemét, de apuka figyelmeztette, hogy odakint fagy, és gyorsan be kell tömniük és deszkázniuk az ablakot. Így is cselekedtek.

Anyuka eközben már befűtött, és úgy döntött, hogy főz egy csepp levest. Főzött is, de milyen finomat! Azért egy cseppet sem volt melegük, így hát gyorsan bebújtak a dunna alá, úgy beszélgettek:

- Apuka, a komaasszonyékat belepte-e a hó?
- Á, nem lepte be őket. Hisz a tölgyfa alatt laknak.
- De Sugárkát biztosan! Anyuka, hol is lakik?
- A mohásban, a sepróvirágok közt.
- Belepte őt a hó, ugye? Pedig azt mondta, hogy kikísér majd, amikor legelőször kirepülök.

- Ne félj! Ha belepte is, majd befűt, ha fázik.
- Van tüzelője?
- Hogyne lenne neki!
- És egyedül él ott?
- Egyedül bizony.
- Miért van egyedül?
- Mert senkije sincs. Apukája és anyukája már régen meghalt.
- Ó, hát én nem lennék egyedül... De Sugárkának ugye van méze és szőlője? Ugye, anyuka, azt a szőlőt a komaasszonyka tőle kapta?
- Nem tudom, édes gyermekem. Meglehet.
- Kisbogár, valóban úgy gondolod, hogy Sugárka egyedül van? – szakította félbe őket apuka.
- Hát, ha nincs ott vele senki.
- Már miért ne lenne vele valaki?
- És ki van vele?
- A Teremtő. Apukája mindig mondta, hogy a szófogadó bogárkákról ő gondoskodik, semmi sem érheti őket, és ha bajuk esik, az úgy van rendjén. Sugárka ezt jól tudja, és nem fél.
- Apuka, te is szereted őt?
- Hogyne szeretném!
- És te, anyuka?
- Hát persze.
- És a komaasszony is szereti őt?
- Szereti hát. A bogárkák mind szeretik egymást.
- Mikor kelünk már szárnyra?
- Nos, várnod kell, míg újra beköszönt a nyár. Úgy Szent János napja körül.
- És hogyan kell az embereknek világítani?
- Nem olyan nagy dolog. Csak repülünk, ők meg látják.
- És mi lesz, ha elkezdsz sajogni a szárnyunk?
- Akkor kissé megpihenünk. De aztán megint rögvest szárnyra kelünk.
- Mit csinálnak az emberek most, amikor nem világít nekik senki?
- Azt én nem tudom, mit csinálnak, gyermekem. Talán ők is alszanak, vagy mesét mesélnek. De folyton a fülembé jut, hogy nem fogadnak szót és hogy nem megy jól a soruk.
- Nem? Mit jelent az?
- Nos, nem szeretik egymást.
- Én aztán nem világítanék nekik, ha nem szeretik egymást!
- Ahhoz semmi közünk. Ha a Teremtő úgy akarja, hogy világítsunk nekik, akkor világítunk.

Kisbogár kobakjában felrémlettek a mesék.

– Anyuka, mesélj nekem valamit!

– Jaj, Kisbogár, egy mese sem jut eszembe!

– Az sem, amelyiket kiskoromban szerettem hallgatni?

– Miről szólt?

– A kandúrról és a cicáról. Hát nem emlékszel?

Anyukának eszébe jutott a mese, belefogott hát:

– Egyszer volt, hol nem volt, nagyon-nagyon régen, élt egy kandúr és egy cicalány. A kandúr bundája koromfekete volt, a cicáé tejfehér. Nagyon szerették egymást. Telt-múlt az idő, egyszer csak kismacskáik születtek. Még hozzá három: két kiskandúr és egy cicalányka. Az egyik kandúr koromfekete volt, a másik tejfehér, a kiscica pedig tarkabarka. Szerették egymást és szófogadóak voltak. Mindig szépen játszottak vagy segítettek kandúrpapának és macskamamának dorombolni. Egyszer aztán tavasszal azt mondta macskamama: „Cicuskák, elmegyünk egeret fogni, hogy ne éheztek. Legyetek jók, ne civakodjatok! Mindjárt itt leszünk. Csak még egy kicsikét befütök nektek, hogy ne fázzatok.”

Rakott a kályhára, aztán bezárta maga mögött az ajtót, nehogy betörjön hozzájuk valaki. A kismacskák szépen játszottak. Egész addig, amíg a kandúrkák verekedni nem kezdtek. Persze a lánycica is benne volt minden rosszaságban. Hancúroztak és dulakodtak, mígnem a fehér kandúrkát gyomron nem vágták. Fájt neki, de dühítette is őt. Úgy döntött, hogy már nem játszik velük. Odaült a kályhához, nyalogatta a bundáját, és így szólt hozzájuk: „Nézzétek csak, milyen gyönyörű tejfehér vagyok, nem vagyok olyan piszkos, mint a kályhalyuk vagy olyan fekete, mint a korom.” De a másik kiskandúr azt válaszolta, hogy ő bizony sokkal gyönyörűbb, hajszálnyira olyan, mint az apja. Ekkor a kiscica nyitotta dicsekvésre a száját: ő a leggyönyörűbb, ő fekete és fehér is egyben.

Veszekedni kezdtek, civakodtak és marakodtak, aztán lökdösődni kezdtek, taszigálták és bökdösték egymást, míg fel nem lökték a kályhát. A kályha feldőlt, a tűz kiszabadult, a szoba lángra kapott, a polcok, az ágy, az almárium, az asztal, minden égett – a kismacskák elmenekültek volna, de az ajtó zárva volt. Hiába kiabáltak és nyávogtak, a tűz elemésztette őket. És amikor hazaérkezett a cicapapa meg a mama, a kandúrkákat és a cicust holtan találták, a házikó is leégett, minden a tűz martaléka lett, és mindez azért történhetett, mert a kiscicák szófogadatlanként voltak. Sírtak a cicaszülők! Nem messze volt egy domb, került rá egy kolomp, csengett és csilingelt, a mese is letelt. Bim-bam, bim-bam, bim-bam...

Kisbogár élvezettel hallgatta. Fogta anyuka kezét és mondogatta, hogy bim-bam, bim-bam, míg el nem aludt, bim-bam. Így hát aludtak és durmoltak, és amikor Kisbogár megint felébredt, apuka és anyuka is ébren volt már. Feküdtek az ágyban, beszélgettek.

- Apuka, mikor repülünk már ki?
- Majd nyáron, édes Kisbogaram.
- Mikor lesz nyár?
- Mikor, mikor? Nos, majd ha szárba szökken a búza.
- És még nem szökken?
- Á, még nem.
- Nézzük meg!
- Nem, Kisbogár, beszivárogná a hideg. Még semmi nem terem.

Kisbogár szépen kérlelte, és anyuka is csatlakozott hozzá, megígérve, hogy aztán kicsit megint rak a tűzre, úgyszólván felkeltek, leszedték a deszkácskát, lassacskán eltávolították a mohát, és akkor látták, hogy este van s a holdacska olyan, mint egy óriás halszem. Már minden zöldellt, hátul a gesztenyefákon a rügyekből kikukucskáltak a levelek, valahol pacsirta dala szólt.

– Látod, Kisbogár, még semmi nem virágzik. És ott lent, látod, az a búza. Még a varjú sem bújna el benne. Sok időbe beletelik, míg kalászt hajt. És odakint nagy a fagy.

– Nézd csak, ott a pataknál az égerfa alatt, nem három százszorszép virít? – kérdezte anyuka.

Apuka odanézett.

– Á, igen, három százszorszép az. Sosem nőtt még ott százszorszép. Bizonyosan életét vesztette ott három bogárka. Talán valahol késlekedtek, idén korán köszöntött be a hideg, bemásztak a fába és megfagytak.

Kisbogár sírva fakadt:

– Anyuka, az a komaasszonyka, komácska és Fényeske, belepte őket a hó, mondtam én!

– Ne sírj, Kisbogár, nem ők azok – csitítgatta őt apuka. – Fényeske százszorszépének a karimája piros lenne, azok meg teljesen fehérek.

– Apuka, mindenhol százszorszép nő, ahol meghal egy bogárka?

– Mindenhol, és ahol bogárlány halt meg, ott piros karimájú százszorszép bújik ki a földből.

– És ha az a küllő felfalta volna a komácskát, akkor is kinőtt volna egy százszorszép?

– Akkor is.

– Hol?

– Valahol a tölgyfa alatt a fűben.

– Nem kap el minket az a küllő, ha majd kirepülünk?

– Csak nem. Ő az erdőben él, mi pedig nem repülünk az erdőbe. Csak ha át kell rajta repülnünk, de olyankor a Teremtő kezében vagyunk.

Kisbogár közben gondolatban már az erdőn túl járt.

– Apuka, abba a gyönyörű nagy házba is berepülünk, amelyiknek olyan nagy kapuja van, és ahova az ablakon keresztül repültetek be?

– Ha jó leszel, azt is megnézzük egyszer.

Apuka már be sem deszkázta az ablakot, csak betömöködte mohával. Anyuka befűtött, leveskét főzött. Főzte, míg meg nem főzte. Kisbogár az asztalhoz húzta a székeket, körülülték, apuka elmondta az imát.

Megették a leveskét mind az utolsó cseppig. Arra gondolni sem lehetett, hogy kimenjenek.

Egy icipicit azért kikukucskáltak az ablakon. Nagyon hideg volt még, így hát gyorsan megint bebújtak a dunna alá, beszélgettek, cseverészttek, s amikor már semmi mondanivalójuk nem maradt, anyuka javasolta, hogy szundítsanak egy kicsit, apuka már amúgy is félig alukált. De Kisbogárnak nem akaródzott. Azt szerette volna, hogy anyuka meséljen neki. Aztán amikor anyuka már minden meséből kifogyott, kérlelte, hogy akkor mesélje el neki azt a régit. És anyuka mesélt:

– Egyszer volt, hol nem volt, nagyon-nagyon régen, élt egy kandúr és egy cicalány. A kandúr bundája koromfekete volt, a cicáé tejfehér. Nagyon szerették egymást. Telt-múlt az idő, egyszer csak kismacskáik születtek. Méghozzá három: két kiskandúr és egy cicalány. Az egyik kandúr koromfekete volt, a másik tarkabarka, a kiscica pedig tejfehér...

– Nem, nem, anyuka! – kiáltott közbe Kisbogár.

– Mi nem?

– Nem úgy volt!

– Akkor hát hogyan volt?

– Az a kiscica nem tejfehér volt, hanem tarkabarka!

– Mindegy az...

De Kisbogár szerint nem volt mindegy, és sírva fakadt. Apuka felébredt:

– Mért sír ez a Kisbogár?

– Ugye, apuka, hogy nem mindegy az?

– Micsoda?

– Az a kiscica tarkabarka volt, ugye? És nem tejfehér.

– Nos, igazad van. Tarkabarka volt. Csak aludj már!

– Úgy szeretnék aludni, ne gyötörj már annyit! – mondta anyuka. A mesét azért még gyorsan befejezte: – Nem messze volt egy domb, került rá egy kolomp, csengett és csilingelt, a mese is letelt. Bim-bam, bim-bam, bim-bam...

Kisbogár félálomban hallgatta. Fogta anyuka kezét és azt motyogta, hogy bim-bam, bim-bam, míg el nem aludt, bim-bam. Így szunyókáltak meg szunyókáltak meg szunyókáltak.

4.

Eljött a tavasz. Erdő-mező virult, a méhecskék döngicséltek, a fű magasra szökkent, a harmat csillogott, mint a gyémánt, a madárkák énekeltek, és a tücskök – ó, mennyit ciripeltek! Sugárka, amint tehetett, Kisbogárnál termett, de sietett ám a komácska, a komaasszonyka és Fényeske is, alig várták, hogy lemenjen a nap. Kisbogár alaposan megerősödött és felcseperedett! Ott ült Sugárka mellett, öröm sugárzott a tekintetéből, de egy szó nem sok, annyit sem szólt. Anyuka a boldogságtól alig tudta visszatartani a könnyeit. A reggeli bizony nem lett volna olyan hamar készen, ha Fényeske nem segít neki. Csokoládé volt reggelire – nem tudni, honnan szerezték –, hozzá vaníliás koszorú. Elmondták az imát:

Ó, drága Teremtőnk,
ágyunkból felkeltünk,
és szépen kérlelünk,
add, hogy téged féljünk,
neked szót fogadjunk,
mindig összetartsunk.

Megreggeliztek, közben le is bukott a nap a láthatár alá. Kisbogár ért ki elsőnek. A magasba emelkedett, háromszor körberöpült – meg sem kottyant neki! –, és Sugárka mellett megint leereszkedett a földre. Mindnyájan körögyültek, de apukának valami nyomta a szívét.

– Kedves Kisbogár! Örülök, anyuka is örül, mindnyájan boldogok vagyunk, hogy ma szárnyra kelsz. De nem leszünk ám mindig együtt, el kell osztódnunk, hogy az emberek mindenütt lássanak. Ezért aztán féltelek ám téged. Igaz, hogy a szorgos bogárkákról gondoskodik a Teremtő, semmi bajuk nem eshet. De te vajon jól viseled-e magad, szorgalmasan fogsz-e világítani? Nagyon elszomorítana, no meg persze anyukát is, a komát is, mindnyájunkat, ha valami csintalanságra adnád a fejed.

És közben apukának könnybe lábadt a szeme, anyuka pedig sírva is fakadt. Sugárkának is könnyek csillogtak a szeme sarkában, és Kisbogár torját is a sírás fojtogatta.

– Kedves Kisbogár, hisz már megvan a magadhoz való eszed, és hallod, hogy mindnyájan azt kívánjuk, hogy légy engedelmes – toldotta meg a koma is. – Én csak azt mondom neked, hogy ha nem fogadnál szót, akkor te magad

járnál a legrosszabbul. Hát akkor most már keljünk szárnyra!

És repültek, de csak alacsonyan és lassacskán, hogy anyuka, komaasszonyka, Sugárka és Fényeske is győzze – átrepültek a patakon, át a dombon, ahonnan messze, messze lehetett látni, a nagyvilágba. Ekkor a koma azt javasolta a kísérőknek, hogy forduljanak már vissza. Így hát hazafelé vették az irányt, miközben Kisbogár csak repült meg repült, bele a nagyvilágba. Utánakiabálták, hogy: „Szerencse kísérje röptöd!”, „Ég veled!”, „Szerencsés visszatérést!”, „Szorgos munkálkodást!”, de Kisbogár már igen messze járt, alig hallotta. Ahogy hazafelé tartottak, arról beszélgettek, milyen szép a fénye a Kisbogárnak. A komaasszony úgy vélte, gyönyörű aranysárga; anyukának inkább fehérbe hajlónak tűnt, meglehetősen fényesnek; Fényeske azt állította, hogy rózsaszínbe játszik; Sugárka pedig úgy vélte, hogy olyan, amilyen azoknak a bogaraknak szokott lenni, akik először repülnek, és bárcsak szót fogadna Kisbogár, mert ő bizony attól tart, hogy elkövet valami rosszaságot.

Anyuka azonban úgy gondolta, hogy biztosan jó lesz, és a komaasszony is helyeselt, úgyhogy Sugárka se szólt többet. Elbúcsúztak hát és hazarepültek. Anyukára egy rakás edény várt, azonnal nekilátott a mosogatásnak, de valahogy nem akart haladni a munka. Kisbogárra gondolt, és Sugárka is eszébe jutott, akinek a szavai szinte sértették. „Még hogy szófogadatlan lenne az én Kisbogaram?”

Ők pedig repültek, balra a koma, jobbra apuka és középpont Kisbogár. Nyugaton vörösölt az ég, és Kisbogár úszott a boldogságban. Egy nagy tölgyfa-erdő felé közeledtek, és Kisbogárnak eszébe jutott a küllő.

– Apuka, lehet ám, hogy itt küllők vannak...

– Ne félj. Hisz nem repülünk be az erdőbe, csak elrepülünk mellette. Arra vezet az utunk. – De alig fejezte be apuka, már morajlott is az erdő, és annyira búgott és annyira zúgott, zúdultak a hangok Kisbogárra. Ej, de kétségbeesett!

– Apuka, apuka – apuka, apuka!

– Csitt, csitt! Ne félj! Hisz nem küllő az, csak cserebogár.

De Kisbogár visított, összehúzódott és menedéket keresett, míg el nem hallgatott a zúgás az erdőből.

– Kisbogár, nem kell félned – csitítgatta a koma. – Látod, az ott a cserebogár. Meglehet, megijedt tőlünk, mivel hárman vagyunk.

– De annyira zúgott!

– A cserebogarak így tesznek.

És repültek, repültek, míg az erdő végén fel nem bukkant valami.

– Apuka, nézd csak, mi az? De nagy!

– Az az erdészlak.

– Milyen hatalmas! És ott fenn, középen ajtó van?

– Nem ajtó az, hanem ablak.

– Milyen nagy! És minek vannak a kisablak alatt és körülötte eligazítva a gerendák?

– Nem gerendák azok, hanem tűzifa, az erdész tüzelője.

– Nahát! És apuka, ki az az erdész?

– Az ott ni, ott jön velünk szembe.

Épp feljük tartott az erdész: sudár ember volt, széles karimájú, tollas kaplaban, az oldalán tarisznya, vállán hatalmas puska.

– Apuka, én félek...

– Ne félj! Ő örül, hogy világítunk neki. – És repültek és világítottak neki, az erdésznek meg vidámság költözött a szívébe, ahogy utánuk tekintett.

– Apuka, miért nem alszik az erdész?

– Mert felügyel.

– Mire?

– Az erdőre, hogy az emberek el ne lopják.

– Hát az emberek lopnak, apuka?

– Lopnak is, és állítólag nem nagyon szeretik egymást.

– Hát én bizony akkor legszívesebben nem is világítanék nekik. Az erdész nem lop, ugye?

– Nem, ő nem. De ha a Teremtő úgy akarja, hogy világítsunk nekik, akkor mi világítunk nekik, akár lopnak, akár nem.

És repültek és nézelődtek és beszélgettek. De ekkor hirtelen rémes hang hangzott fel. Valami hatalmas tünt fel előttük, mint egy sötét felleg, szeme, akár az izzó szén, a csőre horgas és a karmai oly rettenetesek, hogy a Kisbogár teljesen magán kívül volt.

– Apuka, apuka... apuka, apuka! – már hullott is a földre, mászott be a fűszálak közé, és azt hitte, hogy máris lenyelte őt a küllő. Apuka azonnal utánaeredt a komával.

– Ne félj, Kisbogár, ne félj! Hiszen ez nem küllő, ez bagoly. Nem árthat nekünk. – De Kisbogár mintha meg sem hallotta volna. Amikor kissé magához tért, eltörött a mécses:

– Apuka, én hazamegyek, jaj, apuka, én hazamegyek!

De apuka és a komácska lebeszéltek:

– Nem, Kisbogár. Még ilyet! Mit gondolnának otthon, a komaasszony és Fényeske és Sugárka! Nincs mitől félned! A bogarak semmitől se félnak. Hisz bagoly volt, és az nem eszik bogarat!

– Nem eszik bogarat?

– Nem. Mi neki egy bogár? Ő inkább egérkére vagy békára vadászik.

És megint szárnyra kaptak. Nem repültek sokat, amikor akkora dörrenés hal-

latszott, hogy mind összereztek. De apuka gyorsan lecsitította Kisbogarat:

– Hallod, az erdész talán lelőtte a baglyot.

A koma is úgy vélte, így hát Kisbogár örült, és szállt és szakadatlanul világitott.

Az erdő végénél útjuk lefelé vezetett egy gyönyörűsége völgybe. A szélén szőlőskertek sorakoztak szép házikókkal, és az a fenséges illat! – az volt ám az illat.

Ahogy repültek, két bogárkát pillantottak meg.

– Látod őket, Kisbogár? Ott! – mutatta a koma. – Az a kicsi is ma repül először. Ismerem őt, nem messze laknak, a harasztosban. Látod, ő mit sem fél.

– Hisz már én sem félek, koma.

Kisbogár valóban nem félt már. Amikor összetalálkoztak, a koma és az apuka így köszöntötte őket: „Ég áldjon!”, „Szerencsés repülést!”, és Kisbogár is köszönt: „Ég áldjon!”, és azok ketten viszonzták: „Szorgos munkálkodást!”, „Ég áldjon!” A kicsi is. Ahogy repültek tovább, bogarak lebegtek mindenütt, egyik erre, másik arra, idősek és fiatalok, nagyok és kicsik, és folyton felzengett, hogy: „Ég áldjon!”, „Szorgos munkálkodást!”, majd hogy „Szerencsés repülést!”

A szőlőskertek végénél gyönyörű kertek kezdődtek, a kertekben szép nagy házak álltak. Kert kert mellett feküdt, csodás ház állt csodás ház mellett.

– Kisbogár, nem fáj a szárnyacska? – kérdezte apuka. De Kisbogár erősködött, hogy nem és nem.

– Mégis leülünk egy kicsit, hogy megpihenjünk – mondta apuka. De Kisbogár csak gyözködte, hogy nem és nem. Csupán akkor egyezett bele, hogy egy kicsikét leüljenek, amikor a koma kijelentette, hogy fáj már a szárnyacska. Leültek hát a kertben a körtefa legeslegtetejére nézelődni.

A holdacska a felhők alól kukucskált, itt-ott csillag szikrázott, és mindenütt hemzsegték a bogárkák. Minden mozdulatlan volt, levél sem rezgett. Az emberek édesdeden aludtak, csak egy tetőablakban volt világosság. Ekkor hirtelen, valahol lent felhangzott, hogy: Kukurikú! Kukurikú!

– Mi ez, apuka?

– Ez a kakas, valamelyik tyúkólban. Várj csak, mindjárt válaszolnak neki.

És azonnal felhangzott a közelből, hogy Kukurikú! Kukurikú!, majd messzebről, hogy: Kukurikú! Kukurikú!, és egyre csak, hogy: Kukurikú! Kukurikú!, egészen a távolból, szinte már ide sem ért a hang.

Ekkor kinyílt az ablak. Magas, szép hölgy nézett szét, arcát gesztenyeszín lóknik keretezték, körülkémlelt az égen, szemügyre vett minden csillagot és minden bogarat. Valamit mondott, de nem értették. Aztán megint becsukódott az ablak, a fény eltűnt, de azonnal felbukkant a mellette levő ablakban, és rö-

tőn a harmadikban, hamarosan a negyedik ablakban, míg el nem tűnt. Úgy tetszett, az édesanya sorra járja a gyermekeit, jól alszanak-e.

A bogárcák szárnyra kaptak, balra a koma, jobbra apuka, Kisbogár meg középütt. Kertről kertre haladtak, míg a kertek el nem fogytak, s a dombtetőn túl ott magasodott előttük a város. Égbe nyúló torony négy kis tornyocskával, köröskörül csupa ház és semmi más, csak ház meg ablakok egymás hegyén-hátán. De minden aludt. Sehol egy ember, sehol egy fény. És ahogy így repültek, az utca végénél csobogás és bugyborékolás ütötte meg a fülüket.

– Apuka, mi ez?

– Víz. Mindjárt a főtéren vagyunk – s alighogy kimondta, a főtérre értek.

Négyszögletű volt a tér. Középütt óriási kőszökőkút, a szökőkút közepén hatalmas kétfarkú oroszlán. Nyitott mancsából víz hömpölygött a szökőkútba hangos morajlással. Kisbogár tartott tőle, de a koma így szólt:

– Gyere csak, ne félj semmit, kőből van.

Leültek az oroszlán fölére, nézelődtek. A magas házakon ablak ablakot és ajtó ajtót ért, de minden zárva volt. Nem messze a szökőkúttól oszlop állt, lámpás lógott rajta. Kisbogár észrevette, hogy valaki ott álldogál háttal az oszlopnak támaszkodva: az övébe nagy kürt van szúrva, a kezében hosszú kopja.

– Apuka, lám csak, ott ácsorog valaki!

– Az éjjeliőr.

– Éjjeliőr? Mit csinál?

– Virraszt. Vigyáz, hogy a rablók be ne törjenek a házakba, és ne lopják meg az embereket. Látod, milyen kopjája van? A rablók ellen.

– Itt a városban is lopnak?

– Ó, állítólag lopnak, ahogy bírnak.

– Apuka, én inkább ott világítanék, ahol a kakasok kukorékolnak. Ugye, ott nem lopnak?

– Ott talán nem.

De ekkor az éjjeliőr felegyenesedett, a szájához emelte a kürtöt, és hú, hú, hú, hú, tizenkétszer felhangzott a hú.

– Apuka, mit jelent ez?

– Az éjfél jelzi, hogy az emberek tudják, még meddig aludjanak.

– És honnan tudja, hogy már éjfél van?

– Régen teszi már a dolgát, megtanulta. De ideje repülnünk. Hamarosan megint felkel a nap, és mi még alig világítottunk valamit.

A koma úgy vélte, nem kell olyan szigorúan betartaniuk a rendet, mivel Kisbogár ma repül először, de mégis elindultak, ki a városból, a kertekbe.

– Apuka, nem repülünk oda, ahova az ablakon keresztül szálltatok be? Repüljünk! – jutott Kisbogár eszébe.

– Oda, ahol az imácskákat éneklik? Nincs már arra időnk, majd máskor. Más irányban van, a város mögött, időben kellett volna útnak indulnunk, amint lebukott a nap.

Így hát világítottak és fénylettek, kertről kertre röppentek, de a legtöbbet ott tartózkodtak, ahol a legelőször pihentek meg a körtefán. Minden mozdulatlan volt, levél sem rezgett, az emberek aludtak. A csillagok szikráztak, a bogárcák lebegtek, és mindenfelől köszönések hangzottak fel. A kakasok, ó, azok csak most kezdtek rá igazán: Kukurikú, kukurikú! és Kukurikú! Alig hagyta abba az egyik, a másik máris rákezdt, úgyszólván nem szűnt a kukorékolás. De a csillagok sápadni kezdtek, és keleten már annyira vöröslött az ég, hogy a koma azt tanácsolta:

– Repüljünk haza! A nap felkelőben, s otthon már várnak.

Elindultak haza. Kisbogárnak nem akaródzott elrepülnie a kertekből, de mégis elindultak, fel a szőlőskertek során egészen az erdőig. Apuka előre csitította a Kisbogarat:

– Csak ne reszkess! A nap kelőben, a baglyok pedig már elbújtak.

– A küllők is?

– Ne félj! Mindig erre járunk, itt semmi bajunk nem eshet.

És repültek. Az erdészlak Kisbogárnak olyan kicsinek tűnt, hogy fel sem ismerte. A kéményből füst lengedezett.

– Látod, Kisbogár – mondta a koma –, itt már felkeltek és reggelihez készülődnek.

A házikó ajtaja nyitva állt. Az erdész ruhástul aludt az ágyon. A puska a falon lógott a szögre akasztva, s a padlón, az ajtó mellett ott feküdt a hatalmas leölt bagoly.

Repültek, mindig az erdő mentén, míg véget nem ért az erdő a domb tövében. Dombnak fel, dombról le, át a patakon – s megérkeztek a boróka alá.

Persze már vártak rájuk, és amikor megpillantották őket, anyuka, komaaszonyka és Fényeske eléjük szaladt.

– Sugárka nincs itt? – kérdezte Kisbogár.

– Nincs – mondta anyuka. – Izgult, hogy jól fogod-e viselni magad. Szót fogadott, apuka?

Apuka elmosolyodott, nem szólt semmit. De megszólalt a koma:

– Szót fogadott. Hisz már elég esze van, és félni sem fog többet.

Ideje volt vacsorázni, korgott már a gyomruk. Csokoládét kaptak és hozzá vaníliás koszorút. Kisbogarat még falatozni sem hagyták! Egyre unszolták, hogy számoljon be nekik mindenről, és Kisbogár nem hagyta magát kéretni. Elmesélte, milyen gyönyörű volt a kert, és hogy az ablakban fény tűnt fel, az ablak kinyílt és egy gyönyörű asszony nézte a csillagokat meg a bo-

gárkákat, a kakasok rengeteget kukorékoltak, egyik a másik után mindenfelé, és hogy az oroszlán meg sem mozdult, nagy feje volt és két farka, s egyfolytában köpte a vizet.

– És nem féltél tőle? – kérdezte Fényeske.

– Á, miért féltém volna! És ugye, koma, azt a cserebogarat jól megijesztetük? Hogy félt tőlünk!

– Igen, Kisbogár – helyeselt a koma. – De az a bagoly...

– Á, hisz lelőtte az erdész. Te jó ég, azt kellett volna látnod, Fényeske! Olyan hatalmas kürtje volt, hú-hú-hú-hú és megint hú. Hogy az emberek tudják, még meddig aludjanak.

– Nem, Kisbogár, az nem az erdész volt, hanem az éjjeliőr – javította ki őt apuka.

– Igen, szóval az éjjeliőr volt.

– Én azt mondom, menjünk aludni. Kisbogárnak majd leragad a szeme – így a koma.

Elmondták az imát:

Amint a sűrű éj leáldoz,
mint csibék a tyúkanyóhoz,
jó Teremtőnk, hozzád bújunk,
védelmedben bízva bízunk.

Kisbogár pacsit és puszit adott, mindenki nyugovóra tért, és aludtak meg aludtak. Hogy milyen pompásat álmodtak!

5.

Reggel Kisbogár szökkent elsőként talpra.

– Apuka, már aludni készül a nap! Ugye, elrepülünk oda, ahová az ablakon keresztül kell bemenni?

Apuka felkelt, anyuka hamar elkészítette a reggelit, imádkoztak, megreggeliztek, útra készen álltak.

– Aztán fogadj szót! – kiáltotta anyuka Kisbogár után.

A koma már várt rájuk a tölgyfa alatt. Köszöntötték egymást, s már repültek is. A komaasszony is Kisbogár után kiáltott: „Fogadj ám szót!”, Fényeske pedig hozzáfűzte: „És ne félj!”, s mintha mosoly játszott volna az ajka körül. Látta ezt Kisbogár, de úgy tett, mintha nem vette volna észre.

– Koma, nem állunk meg Sugárkánál? – jutott eszébe Sugárka. – Nem járt nálunk tegnap.

– Te jó ég, nekem is éppen az jutott eszembe. Hogy nem beteg-e...

Úgy döntöttek, hogy egy pillanatra megállnak nála, hiszen útba esik.

A ligetecskenél a szikla alatt magas seprővirág nyílt, itt-ott már vörös és fehér virágokat nyitott. A seprővirág közt moha nőtt, puha, akár a bársony, s a mohában takaros házikó állt egy sziklán. De sehol senki. A csillogó fekete ajtók zárva, az egyetlen kristályból metszett ablakocskák bezárva és elsötétítve, és sehol egy lélek. Kisbogár aggódni kezdett.

– Beteg kell legyen – suttogta a koma. Apuka odament az ajtóhoz, óvatosan bekopogott.

– Gyere csak beljebb! – hallatszott bentről. Apuka kinyitotta, és megpillantotta a bekötött fejű Sugárkát. Az ágyat nyomta.

– Gondoltam, hogy ti vagytok. Legyetek üdvözölve. Betegeskedem, kedves Kisbogaram.

A kedves Kisbogár sírva fakadt.

– Ne sírj, Kisbogár! Addig nem halok meg, amíg valóban szófogadó nem leszel – simogatta meg Sugárka a fejét. – Elmentem volna hozzátok tegnap, de le kellett pihennem. Ne aggódj, elmúlik!

Kisbogár erre abbahagyta a pityergést.

– Ma oda repülünk, ahová apuka repült a te apukáddal, be az ablakon.

– Úgy? Akkor máris indulnotok kell, nehogy későn érjete oda. Aztán fogadj szót!

És repültek. A nap már alábukott a láthatár szélén, gyorsan átrepültek hát a

patakon, át a dombon, le az erdő mellett a szőlőskertek mentén a városig. Majdnem túl a városon, az egyik kertben óriási épület állt az út mellett, hatalmas ablakokkal és még hatalmasabb kapuval. Ablakai szinte ragyogtak, a kapu szélesre tárva, emberek jártak rajta ki-be, öregek és fiatalok, fiúk és lányok. De hogyan jutnak be? Az ablakok mind nyitva voltak, így hát a középsőn, az ajtó felettin berepültek, leültek az ablakkeretre, és meresztették a szemüket. A mennyezetről három hatalmas, gyertyával telerakott csillár lógott lefelé, gyönyörűen ontotta a fényt. A padló tele volt padokkal. Az újonnan érkezettek kicsit álltak a padban a kalapjukra meredve, aztán szépen leültek. A hónuk alatt két könyvet szorongattak, majd az egyiket kinyitották. Aztán az egyikük fellépett egy emelvényre valami kisasztal mögé, és úgy rendelkezett, hogy énekeljenek. Dalra fakadtak mind, de milyen gyönyörűen énekeltek!

Az első padban, az emelvény tövében két helyes, jólfésült fiúcska ült, az egyik egy cseppet nagyobb, a másik egy picit kisebb. Egyforma öltözékben feszítettek, de a nagyobbak gesztenyeszínű haja volt, a kicsinek palaszőke. A könyvet nézték, hangosan énekeltek. Kisbogárnak nagyon tetszettek, ahogy elnézte őket, szinte mindenről megfeledezett. A fiatalabbik mellett aranyos szőzi leányka ült tiszta feketében, széles kalapocskával a fején, amitől nem lehetett a szemébe nézni. Kék szalaggal összefogott haja a vállára omlott. A leányka mellett, a pad szélén magas hölgy ült tiszta feketében, akárcsak a leányka, és a kalapja is olyan széles volt, hogy nem lehetett látni az arcát, pedig azt két szép gesztenyeszín lokni keretezte.

– Apuka, nézd csak, ott az első pad szélén, ugye, az az asszony hajolt ki tegnap az ablakon?

– Bizonyára ő lesz az – vélte apuka is. De a koma megbökte őket, hogy ne beszéljenek olyan hangosan, mert már nem énekelnek.

Valóban elhallgatott az ének. Az emelvényen felállt a férfi, erre mindenki felemelkedett. A férfi beszélni kezdett: az emberek szófogadatlanként voltak, bocsásson meg nekik a Teremtő. Aztán felütött egy hatalmas könyvet és felolvasta belőle, hogy kedvesebb az engedelmesség, mint az áldozat.

Amikor újra leültek, szépen elmesélte nekik, hogy a Teremtő nem kíván az emberektől áldozatot és ajándékot, hogy neki bőséggel van mindene, annyi, hogy szétosztogatja, az emberek mindent tőle kaptak, ő senkitől nem kér semmit; de a kedvére van, ha az emberek alávetik magukat az ő akaratának, ám ha nem engedelmesek s ellenében cselekszenek, maguknak ártanak leginkább.

– Látod, mondtam neked tegnap – súgta oda a koma Kisbogárnak. Kisbogár eddig szépen figyelt, de most észrevette, ahogy a szőke fiúcska meglöki a könyökével a gesztenyehajút, és ujjával az ajtó feletti középső ablakra mutat:

– Látod? Hárman vannak. Az egyik még kicsi. – Mindketten Kisbogarat néz-

ték és mosolyogtak. Ekkor az emelvényen álló férfi így szólt: „Ámen.” Aztán megint imádkoztak, megint énekeltek, és amikor már kifelé tartottak, valami csengőset tettek a tányérra. A fiúk is haladtak kifelé, a leányka is, ők is odatettek valamit. Hogy csengett!

A koma megszólalt, hogy igyekezniük kell világítani és fényelni, be kell hozniuk a lemaradást. De Kisbogár kérlelni kezdte apukát:

– Apuka, várjuk meg, hová mennek azok a fiúk, hogy abból a házból vannak-e!

Apuka is szívesen megtudta volna. A fiúk már kint is voltak a kertben a kapunál. Gyönyörű hintó várt rájuk, egy pár szép fekete lóval. A fiúk ügyesen felkapaszkodtak, de a hintó még nem indult. Feltűnt a loknis hölgy, kézen fogva vezette a fekete ruhás kislányt. Felültek, a kocsis a lovak közé csapott, és már robogtak is az úton a városba. A bogárcák utánuk eredtek, de alig győzték szusszal. Ekkor a komának eszébe jutott valami:

– Hiszen nem kell a nyomukban lennünk. Az ő útjuk a városon keresztül visz. Repüljünk emerre, egyenest a házhoz, és meglátjuk, oda tartanak-e.

Kisbogárnak nem nagyon akaródzott, de apuka beleegyezett, arrafelé vették hát az irányt. Siettek, ahogy csak bírtak, hamar odaértek, de sehol senki. Kisbogár aggódni kezdett:

– Ej, miért is nem repültünk utánuk!

– Ne félj! Ha itt laknak, akkor megjönnek. Meglehet, hogy megálltak valahol.

Alig ültek le a bogárcák az ablakpárkányra, a város felől zörgés hallatszott. Felbukkant a hintó a gyönyörű pár fekete lóval, már szinte a háznál jártak, de ni csak – nem állnak meg! Elszáguldanak mellette – vagy mégsem? A kocsis a kapu előtt, a lépcsőknél hirtelen visszarántotta a gyeplőt, s a fogat megállt. A kapu kinyílt, és mintha már várt volna rájuk, fehér fejkötős-köténykés szolgálólány futott eléjük, hogy segítségükre legyen a leszállásnál. De a fiúk egyedül is lent termettek, ránevettek. A leányka azonban engedte, hogy leemeljék, a hölgy is engedte, hogy lesegítsék. Rámosolygott a kocsisra, biccentett. Otthon voltak. Megvolt hát Kisbogár öröme!

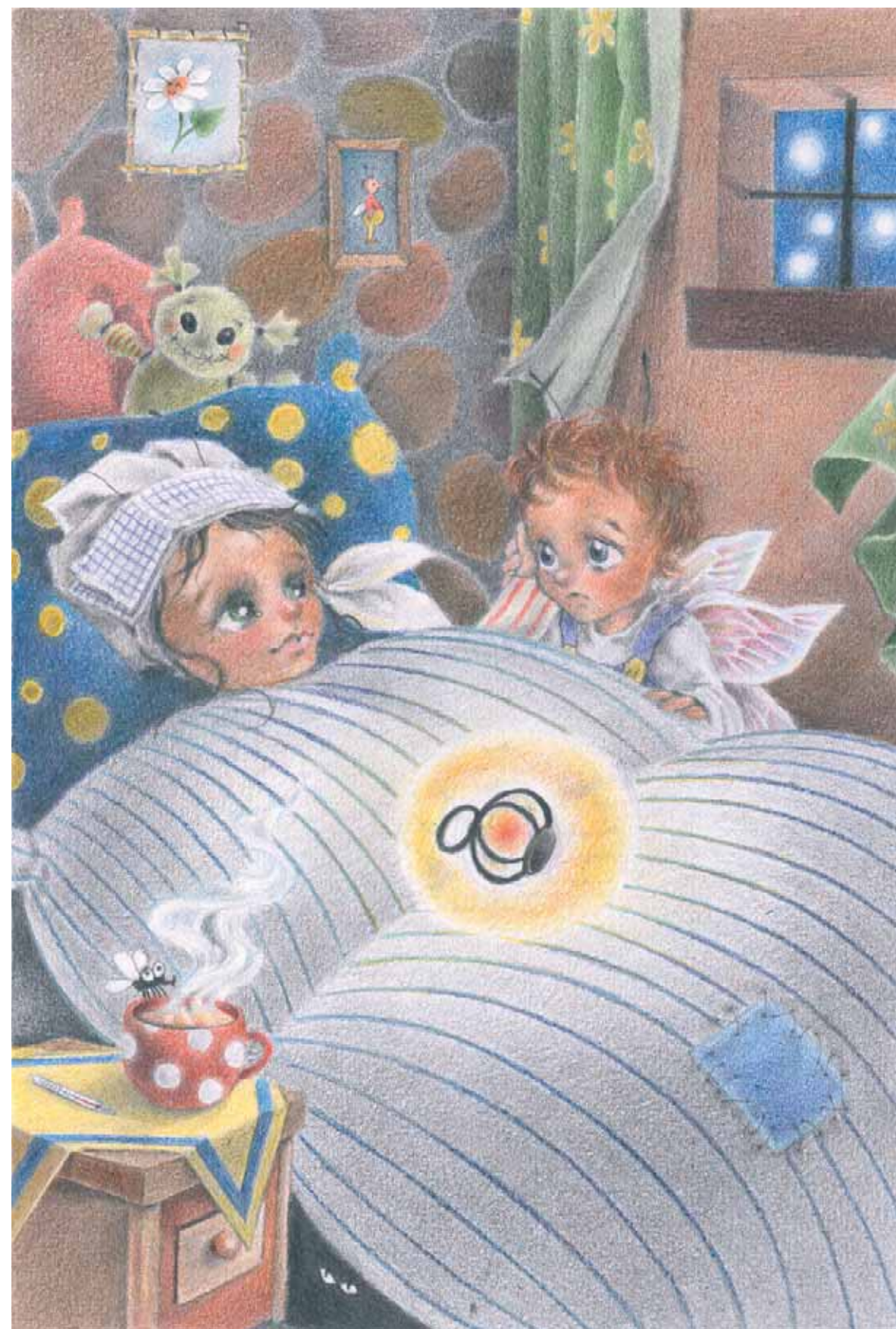
– Apuka, én itt fogok világítani a kertben, jó? – Apuka meghányta-vetette a dolgot a komával, aztán beleegyeztek.

– Kisbogár, de egyedül kell ám itt maradnod. Nekünk ott kell világítanunk, ahol máskor szoktunk.

Kisbogár beleegyezett, csak azt kérte, hogy álljanak meg érte, amikor majd hazafelé tartanak.

– Akkor hát világíts szépen! – köszöntek el, és szálltak a város mögé, ahol világítani szoktak.

Kisbogár meg a kertbe repült. Világítani akart, de a lenti két ablakból fény

szűrődött ki. Kisbogár belesett: a szobában a szép hölgy, a kislány és a fiúk épp helyet foglaltak az asztal körül. Az asszony előtt fehér kancsó állt, mellette négy csésze. Az asztalnál ülők összekulcsolták a kezüket, lehajtották a fejüket, és a leányka szép hangosan elmondott egy imácskát. Kisbogár a nyitott ablaknál hallgatta, aztán beröppent a szobába, és elhelyezkedett az asztalkán lévő könyvön. A hölgy telitöltötte a csészéket, a szolgáló az asztalra tette a vacsorát.

– Palika, mondd csak, miről prédikáltak ma? – szólt a mama a szőke fiúcskához.

– Hogy legyünk engedelmesek.

– Akkor hát vésd az eszedbe! És ismételjük el mindnyájan.

Legelőször az asszony ismételte el:

– Az engedelmesség célravezetőbb, mint az áldozat.

Aztán a gesztenyehajú, majd a szőke, utána a leányka, legvégül megismételte a szolgálólány hátul. A szőke valamiért körülkémlt.

– Frédi, látod? – és már futott is, hogy elkapja Kisbogarat. De Kisbogár nem várta meg, hanem huss, eliszkolt az ablakon át! Bizony, inába szállt a bátorsága. Mi lett volna, ha a fiú megfogja? Felrepült a körtefa legtetejére.

A holdacska olyan volt, mint egy halszem, a csillagok remegtek, a fűben tücsök ciripelt.

Kisbogár nézelődött, hallgatta a tücsökmuzsikát. Aztán lerepült a körtefáról, és szépen világított a kertben. Persze ott más bogárkák is voltak, szolongatták egymást.

A kert nagy volt és gyönyörű. Kisbogár csodálatos zenére lett figyelmes. A házból szűrődött ki. Ahogy közelebb repült az ablakhoz, meglátta a gesztenyehajút, ahogy a kis almárium-szerűség mellett ül, fekete és fehér billentyűket mozgat az ujjaival. De a szőke már megint rohant az ablak felé, Kisbogár ezért inkább visszahúzódott. A gyönyörű zene hamarosan abbamaradt, aztán kialudt a fény a szobában. A jobb oldali tetőablakban egy pillanatra megjelent, aztán újra eltűnt. Csak az egyik nagy ablak mögött maradt némi fényesség.

Kisbogár világított, világított rendületlenül. Amikor megfájdult a szárnyacskája, leült a körtefa tetejére. Valahol messze, alig hallhatóan kakas kukorékolt. Azonnal felhangzott a közelben is, hogy kukurikú, rögtön rá egy másik kukurikú, és egyre csak kukurikú, valahol egészen messze a város mögött. Ekkor kinyílt az ablak. A gesztenyeszín loknis, magas hölgy körülkémlt a tágas égen, számba vett minden csillagot és minden bogarat. Valamit mondott, de nem értették. Aztán becsukódott az ablak, a fény eltűnt, de azonnal felbukkant a mellette levő ablakban, aztán nyomban a harmadikban, hamarosan a negyedik ablakban, mígnem eltűnt. A gyermekeit nézhette meg, vajon jól alszanak-e.

Kisbogár így üldögélt és nézelődött, egyszer csak valaki azt kiáltja, hogy: „Ég áldjon! Ég áldjon!” Apuka volt az. Nem találta a helyét, s bár a koma ellenezte, nem engedte magát lebeszélni, mégis elrepült megnézni Kisbogarat. Kisbogár nevetett. Nem ismerte fel azonnal az apukáját. Azt hitte, más bogár az, és azt felelte neki: „Ég áldjon!” De apuka volt az.

– Miért nem világítasz, Kisbogár? Valami baj van?

– Apuka, világítottam én, csak most pihengetek. A loknis hölgy megint kinézett az ablakon. De már alszik, a fiúk is meg a kislány is.

Apuka örült, hogy Kisbogárnak semmi baja és nem fél. Azzal vált el tőle, hogy fényeskedjék csak. Kisbogár fénylett, apuka meg elrepült. Szakadatlan világítottak, míg a csillagok halványulni nem kezdtek. Ekkor apuka és a koma megállt Kisbogárért, és hazarepültek. A patak után a koma jobbra eredt, egyenest a tölgyfa alá, apuka Kisbogárral egyenest a boróka alá. Valaki állt kint a házikó előtt, sőt ketten voltak, az egyik anyuka, a másik Sugárka. Már jobban volt, és ha tegnap nem tudott eljönni, hát jött ma.

– Nos, apuka, szót fogadott Kisbogár? – kérdezte anyuka.

– Talán menni fog – mosolygott apuka.

Anyuka örömmel nézett Sugárkára. Sugárka is örült. Ott várta a házikó előtt a fűben. Kisbogár leült mellé és elmesélte, mit prédikált a férfi az emelvényen, hogyan néztek rá a fiúk, mi a nevük, hogy a kicsi el akarta kapni, de ő elrepült előle.

Ez azonban már nem tetszett Sugárkának.

– Ide süss, Kisbogár, ha nem hagyod békén azt a fiút, meglátod, rossz vége lesz! Úgy meg talál ütni, hogy véged lesz! Kerüld el messzire!

6.

Eljött a nyár. Pengtek a kaszák a búzában. A seprővirág sötéten vöröslött meg tejfehér is volt egyszerre. Kisbogár minden alkalommal megállt egy pillanatra Sugárkánál. Persze aztán utolérte apukát és a komácskát. Vagy egyedül repült, hiszen ismerte már az utat.

– Ne törődj semmi mással, Kisbogár, csak világíts szépen! – mondogatta neki Sugárka.

Kisbogár azt felelte, hogy rendben, és elrepült.

A félhold felkúszott az égre, a levegő szinte villódzott a rengeteg bogártól. Kisbogár berepült a gyönyörű ház kertjébe. Éppen ünnepséget tartottak. A kőrisfa tövében hosszú asztal állt, mellette a loknis hölgy, Frédi, Palika, Ellácska meg egy sereg kisebb-nagyobb leányka és fiúcska. Kalácsot ettek, csészécskéikből kortyolgattak. Ellának csodás koszorú volt a fején, de csak neki, senki másnak.

Kisbogár leült a körtefa tetejére, nézelődött és fülelt. Mindnyájukat szemügyre vette. A szőke Palika tetszett neki a legjobban. A gyerekek felálltak az asztaltól, hogy játszani fognak, de a hölgy így szólt:

– Nem, nem, kedves gyerekeim! Előbb szépen megköszönjük a Teremtőnek. És Ellácska hangosan elmondta a szép imácskát.

Mit is játsszanak? Megfogták egymás kezét, kört alkottak, az asszony is beállt, sétáltak és énekeltek: „Felröppent a galambocska a szikláról, a szikláról.” De Palikának ez nem tetszett, ezért azt ajánlotta, hogy játsszanak inkább szembekötősdit. Futkostak, a hunyót bökdösték, Kisbogár meg lerepült a körtefáról és szépen világított nekik. Hiszen a fénye nélkül már alig láttak volna. Amikor Palika lett a hunyó, Kisbogár úgy világított neki, hogy néha már-már hozzáért. Palikának be volt kötve a szeme, úgy tűnt, hogy nem lát, de mégiscsak leleselkedett a kópé. Unta már a szembekötősdit. Amikor Kisbogár megint hozzáért, lelépte a szeméről a kendőt, lekapta a fejről a kerek fekete kalapocskát, és teljes erejéből a Kisbogárhoz vágta. Eltalálta, de alaposan – s Kisbogárnak menten vége lett! Az egyik szárnyacskája a kalapocskára ragadt, a maradék Kisbogár beesett a rózsabokorba, és fennakadt egy tüskén. A gyerekeknek már nem volt kedvük játszani. Mintha mi sem történt volna, abbahagyták a játékot, hazamentek. Kisbogárnak valóban vége volt. Meg sem moccant.

Ott csüngött, miközben anyukának fogalma sem volt semmiről, és Sugárka sem gyanakodott. Csak hosszú idő elteltével sóhajtott picikét, egészen halkán, mintha mégis maradt volna benne egy cseppnyi lélek. Arra repült egy bogárka, és úgy hallotta, mintha valaki feljajdult volna, hát körülkémlelt, körbevilági-

tott, és ekkor megpillantotta Kisbogarat. Lógott a tövisen szárnya szegetten, a jobb szárnya teljesen hiányzott. Meg sem mozdult.

Az idegen bogárka élesztgette őt, de hiába. Keltegette, de ő továbbra sem adott semmi, de semmi életjelet. Csak hosszú idő elteltével sóhajtott fel újra egy picit. A bogárka odahívott egy másik bogárkát, aki gyorsan harmatot hozott a rétről, és Kisbogár arcára csöppentette. De Kisbogár meg sem mozdult. A másik bogárka még egyszer elrepült harmatért, aztán még egyszer, újra meg újra ráfröcskölte Kisbogárra, míg végül Kisbogár kicsit kinyitotta a szemét, és rámeredt.

– Ki fia-borja vagy, bogárka? – kérdezte, de Kisbogár meg sem rezgett.

– Merrefelé laktok? – kérdezgette a másik, de Kisbogár nem tudott felelni.

– Ugye, ott laktok a patak mögött a boróka alatt, ugye te vagy Kisbogár? – Kisbogár mintha pillogott volna, de aztán végleg lecsukódott a szeme.

– Ő lesz az. Mindjárt gondoltam – mondta az első bogárka. – Amikor először repültem, apuka mutatta nekem. Az apukája és a komácskája repült velem, a komája ott lakik nem messze tőlünk, a tölgyfa alatt. Apuka mondta, hogy ők a boróka alatt laknak, egyszer meg is mutatta nekem a borókat.

Úgy gondolták, elviszik Kisbogarat a boróka alá. Odahívták még két barátjukat, hordágyat készítettek, puha mohácskával kibélelték, ráhelyezték Kisbogarat. De Kisbogárnak minderről nem volt semmi tudomása. Lassan, óvatosan vitték őt. Maguk mögött hagyták a patakot, már egészen a borókánál jártak, és akkor ki más jön velük szembe, mint Kisbogár anyukája! Korsóval a kezében a tisztásra tartott harmatért. Menten megijedt, pedig még nem is tudta, mi vár rá!

– Itt lakik a Kisbogár? A maguké? – kérdezték tőle a bogárkák.

– Itt lakik, hát persze! Hogyne lenne a miénk!

– Akkor tessék jönni, de menten!

– Az ég szerelmére! Mi történt? – kiáltotta anyuka, és szedte a lábát. Már messziről megpillantotta Kisbogarat, erre felkiáltott és összerogyott, mint a kinek vége. Így hát a bogárkák először a Kisbogarat vitték be a házikóba és fektették az ágyra, aztán betámogatták anyukát is, aki közben persze magához tért, de nem tudott kinyögni egy szót sem. Csak később fakadt éktelen sírásra!

– Ó, talán mégis szófogadatlan volt, ó, talán mégis szófogadatlan volt! – és kérte a bogárkákat, hogy ugorjanak el a tölgyfa alá a komaasszonyért és Fényeskéért. Ők bólintottak, és egyenesen a tölgyfa alá repültek.

A házikó ajtaja zárva volt. Kopogtak az ajtón, Fényeske odafutott:

– Ki kopog?

– Én.

– Ki az az én?

– Én vagyok az, bogárka innen a harasztosból. Üzenetet hoztunk. – Fényeske kinyitotta az ajtót, közben a komaasszony is odaért.

– Siessenek a boróka alá. Kisbogár megsebesült. – Amint meghallották, huss, elsiettek a boróka alá. Anyuka kezét tördelve jött elébük:

– Ó, talán mégis szófogadatlan volt, ó, talán mégis szófogadatlan volt! – hajtogatta. Besiettek a szobába, az ágyon ott feküdt Kisbogár. Az egész jobb szárnya elveszett, csupa seb volt és meg sem mozdult. Ekkor kezdték csak mindhárman itatni az egereket, sírtak és tördelték a kezüket és jajgattak, de Kisbogár semmiről nem tudott, csak feküdt mozdulatlanul.

Ahogy így sírtak-ríttak, valaki a boróka alatti ház felé sietett. Sugárka volt az. Senki nem szólt neki, de ő mintha megérezte volna, két üvegcsét hozott, az egyikben olaj, a másikban szőlőnedű volt. Jajveszékelve siettek elébe, anyuka pedig egyfolytában siránkozott:

Sugárka besietett a szobácskába. Ott feküdt a sebesült Kisbogár magatehetetlenül. Sugárka szeméből akkora könnyek hullottak, mint a borsó, de nem esett kétségbe.

– Ti meg hagyjátok itt feküdni, és nem tesztek semmit? Gyorsan, Fényeske, hozz a korsóban harmatot, nosza!

Fényeske iparkodott volna, de sehol sem találta a korsót.

– Szaladj, leányom, ott hagytam a réten! – jutott hirtelen anyuka eszébe.

És Fényeske szedte a lábát, harmatot szedett a korsóba. Sugárka beborogatta Kisbogarat harmattal. De Kisbogár meg sem mozdult, és Sugárkát is elfogta a félelem, megint záporozni kezdtek a könnyei. Tovább borogatta és szőlőnedűvel mosogatta Kisbogarat. Ahogy így ápolgatta, Kisbogár egyszer csak egy kissé kinyitotta a szemét, és rámeredt. Ó, de megörültek mindannyian!

De Kisbogár nem szólalt meg, hanem újra ájuldozott a kezük alatt. Sugárka tovább mosdatgatta. Aztán vette a másik üvegcsét, és olajat öntött a sebeire.

Közben hazaért apuka a komácskával. A napocska még nem kelt fel, de valaki elvitte nekik a hírt, hogy Kisbogár pórul járt, és szegény apuka teljesen oda volt. Sírt és jajgatott és megint sírt, azt hajtogatta, hogy mégsem kellett volna egyedül hagynia Kisbogarat. A komácska csitítgatta, hogy hiszen minden bogárka egyedül repül, ők sem repültek soha mással. Mégis mindent odahagytak, és huss, hazarepültek. Volt ott aztán sírás-rívás! Anyuka megint sírt, a komaasszony is sírt, Fényeske sírt, apuka sírt, a komácska is sírt – csak Sugárka nem sírt, hanem Kisbogár egész testét olajjal kenegette. Kisbogár persze nem volt eszméleténél, de már nem látszott halottnak, inkább úgy tűnt, mintha aludna.

Kisbogár egyre csak aludt és anyuka még mindig félt, hogy tán mégis meghalt. De amikor virradni kezdett, Kisbogár felébredt és kinyitotta a szemét. Sugárka rámosolygott. Kisbogár mondani akart valamit, de nem tudott semmit kinyögni.

– Ugye szomjas vagy, Kisbogár? – kérdezte Sugárka. Kisbogár intett a szemével, és anyuka gyorsan odaadta neki a harmattal teli kelyhet. Kisbogár ivott

és elaludt, és amikor újra felébredt, már kicsit mosolygott.

Aztán egyre javult az állapota. Már megint beszélt, de csak gyengécskén, alig hallhatóan. Amikor végre elmesélte nekik, mi történt vele a kertben, anyuka szakadatlan sopánkodott, hogy „Ó, mert szófogadatlan voltál!”, és apuka is pirongatta, de Sugárka szépen nézett rá, és nem szólt semmit.

Kisbogár lassan erőre kapott. Anyuka elébe tett mindent, mi szem-szájnak ingere, a komaasszony Fényeskével epret és szilvabefőttet küldött neki, és Sugárka nap mint nap látogatta őt, és mindig volt nála valami, méz vagy nektár, hogy Kisbogár megerősödjék. A szárnyacskája nődögelni kezdett, de nagyon erőtlen volt, és arra gondolni sem lehetett, hogy kirepüljön.

– Várj, csak várj – mondogatta Sugárka, amikor mellette ült a fűben –, tavaszra felépiülsz, megint szárnyra kapsz, újra szépen fogsz világítani.

S ősz lett megint. A fény megfogyatkozott, egyre hűvösebb lett, így hát a bogarak úgy döntöttek, hogy nem repülnek már sehová. Találkozót terveztek a boróka alá, mivel Kisbogár nem tehetett még ki a lábát a házból. Összesereglettek, a komaasszony, a koma, Fényeske és Sugárka. Aztán apuka meghívta azt a bogárkát a harasztosból, aki a hordágyon hazahozta Kisbogarat, meg még az apukáját is. Körülülték a kályhát, mert bizony hideg volt már, és beszélgettek. Kisbogár Sugárka mellett ült, de meg sem szólalt. Anyuka kalácsot hozott, túrósat és mákosat, de Kisbogár még mindig hallgatott. Aztán anyuka kiment Fényeskével, és amikor egy pillanat múlva visszatértek, egy egész szőlőszemet hoztak, ahogyan leszakították a fűről, gyönyörű kéket, szinte pirosba játszókat.

– Tegyétek ide az asztalra, az lesz a legjobb – javasolta a koma. Már elkészítette a csapot, vette a kis kalapácsot, leverte a száracsát, a csapot a résbe illesztette, és a komaasszony máris tartotta a kis kristálykelyheket, hogy a koma abba engedje a finom mustot. És a koma csapolt, csak úgy piroslott és bugyogott a szőlőlé. Fényeske pattant is a tisztásra a korsóval harmatért, és így töltögettek és csapoltak, ittak és beszélgettek. De Kisbogár torkát még mindig nem hagyta el hang. Ült Sugárka mellett a kályhánál, mégis mintha a hideg lelte volna.

Az öreg bogár a harasztosból azt jósolta, hogy kegyetlen lesz a tél, mert megfigyelte a hangyákon. Anyuka aggódott, hogy nem lesz elég tüzelőjük, hiszen Kisbogár betegsége miatt nem tudtak eleget bekészíteni. De apuka azt mondta, elég lesz, úgymint mindig egy rakás megmaradt. A komácska is osztotta a véleményét. És kezdetét vette a búcsúzkodás. Szépen megcsókolták egymást, aztán mindenki indult haza. Kisbogár szorongott, Sugárkára nézett, Sugárkának meg hullottak a könnyei a szánalomtól, akkorák, mint a borsó. Hiszen Kisbogár még nagyon gyenge volt!

Így váltak el. A koma, a komaasszony és Fényeske a tölgyfa alá repültek, a fiatal bogár az apukájával a tölgyfa mögé a harasztosba, Sugárka a mohába a sep-

rővirágok közé, apuka, anyuka meg Kisbogár álltak a boróka alatt a házikó előtt, és néztek utánuk. Amikor már nem lehetett őket látni, Kisbogár azonnal ágyba bújt, apuka anyukával maguk láttak munkához. Először kihordták a kamrából a konyhácskába a borsót, a darát, a hántolt kölest, a daralisztet, a lisztet, a lencsét és egy csipetnyi vaját, hogy kéznél legyen. Aztán annyi tüzelőt hordtak be a konyhácskába és az előszobába, amennyi csak befért. Utána mindent szépen betömtek puha mohával, sehol nem tudott még befűjdogálni sem, feltették az ajtóra a pántot, a pántba beleillesztették a faszeget, betömtek mohával az ablakokat és az ajtókat – most már akár fagyhat is! Anyuka valahogy mégis aggódott. Elmondták az imát, megcsókolták egymást, nyugovóra tértek, és aludtak meg aludtak.

Alig aludtak még valamit, amikor Kisbogár felébredt. Fázott, szinte vacogott. Nem bírta elviselni.

– Anyuka!

De anyuka aludt.

– Anyuka!

Anyuka meg sem moccant, Kisbogár erre kétségbeesetten sírva fakadt. Anyuka felriadt.

– Kisbogár, mi bajod?

– Jaj, anyuka, fázom!

– Hisz nincsen olyan nagyon hideg, bújj be szépen a dunnácskád alá!

– Jaj, anyuka, nyakig bebújtam, mégis fázom.

Ekkor felébredt apuka, és amikor megtudta, hogy Kisbogár még mindig fázik, megkérte anyukát, hogy kicsit fűtsön be. Anyuka befűtött hát, és megint jó melegben voltak. Apuka kijelentette, hogy kint kegyetlen hideg van. Beszélgettek, míg el nem szunnyadtak. De Kisbogár nemsokára megint felébredt. Fázott, szinte már remegett. Nem bírta elviselni.

– Anyuka!

Anyuka álma már könnyű volt, azonnal felébredt.

– Anyuka, fázom! – hát mit volt mit tenni, megint be kellett fűteni. Raktak a tűzre, befűtöttek. Kicsit aludtak, aztán megint raktak a tűzre. De Kisbogár még mindig panaszkodott, hogy fázik. Odakint kegyetlen zimankó volt, egyre erősödött a fagy. Anyuka már nem tudta, mitévő legyen. A tűzifa fogyott, a hideg meg nőttön nőtt.

– Kisbogár, takarózz be az én dunnámmal, ez nagyobb, én meg betakarózom a tiéddelel.

Így hát Kisbogár takarót cserélt anyukával, és gondolom, hogy anyuka nagyon didergett a kisebbik dunna alatt, de nem szólt. Kisbogár sem szólt semmit, de már nem didergett annyira. Ám eszébe jutott Sugárka.

– Apuka, Sugárkának van-e elég tüzelője?

– Van. Amikor szóltam neki, hogy még látogasson meg, akkor láttam. Annyi van neki, hogy el sem tüzeli.

– És a komaasszonyéknak is van elég?

– Hisz tudod. Nekik mindig van elég. Egész nyáron csak a tüzelőt készítették.

– És ott a harasztosban, apuka, ott is van elég tüzelőjük?

– Nekik is van, alig hittem a szememnek. Két tél alatt sem égetik el.

Kisbogár megnyugodott, és amikor már kifogytak a témából, aludtak tovább.

Alig aludtak valamicskét, Kisbogár megint felébredt. Elviselhetetlenül fázott, rázta a hideg.

– Anyuka!

– Mi bajod, Kisbogár? – riadt fel anyuka, aki egyébként is nyugtalanul aludt.

– Jaj, anyuka, fázom!

Apuka is felébredt, ő is érezte a hideget. Így hát megint raktak a tűzre, közben leveskét főztek, de anyuka tele volt aggodalommal és a hasábokat számolta.

– Jaj, mihez kezdünk?

– Minek aggódni – csitítgatta őt apuka. – Nem tarthat már sokáig, hamarosan beköszönt a tavasz.

Jóllaktak és felmelegedtek, és amikor kifogytak a témából, aludtak egy sort. Elég sokat aludtak, míg Kisbogár arra nem ébredt, hogy vacog a foga a hidegtől.

– Anyuka!

– Jaj, Kisbogár, csak nem fázol megint? – ébredt fel rögtön.

– De bizony, kibírhatatlanul fázom.

– Jaj, mihez is kezdünk! – sopánkodott anyuka, mégis ment és egy kicsit befűtött, de csak egy icipicit, észre sem lehetett venni. Szinte már minden tüzelőt eltüzelt! Ekkor felébredt apuka:

– Fűts be, anyuka, hideg van!

– De hisz éppen most raktam meg a kályhát...

– Alig érezni. Durrants be rendesen!

– Ha lenne mivel.

– Hát már nincs tüzelőd?

– Talán ha tizenkét hasáb.

– Akkor hát rakd a tűzre, és meleg lesz!

– De mi lesz aztán?

– Aztán is lesz valahogy. Hallgass rám! A jóra való bogárkákról gondoskodik a Teremtő.

Anyuka fogta a tizenkét fahasábot, mindet rárakta a tűzre. Apuka élvezte a jó kis meleget, Kisbogár is, és úgy összehúzódott, hogy alig lehetett látni. Arról beszélgettek, hogy volt már rossz, aztán mégis jóra fordult minden. Elaludtak, aztán csak aludtak meg aludtak meg aludtak. Jóízűen.

7.

Eljött a tavasz. Erdő-mező virult, a méhecskék döngicséltek, a fű magasra szökkent, a harmat csillogott, mint a gyémánt, a madárcák énekeltek, és a tücskök versenyt ciripeltek. Lenn a pataknál fülemüle csacsogott a bokorban: „Ó, eljött a te időd, szerelem!”

A komaasszony és a koma a szobában beszélgettek apukával. Fényeske anyukának segített a konyhában. Kisbogár kint volt, Sugárkára várt. Megint majd kicsattant az erőtől, és magasan a levegőbe emelkedett. És amikor Sugárka sokáig nem jött, egészen a seprőviráig repült elébe. Mikor végre feltűnt, Kisbogár örömmel üdvözölte.

– Hát ismét szárnyra kelsz, Kisbogár. De szót fogadsz-e majd?

– Ó, hát hogyan fogadnék.

– Aztán miért fogadnál szót?

– Mert mindnyájan kéritek, és azért is, nehogy bajom essék.

– Á, nem fogsz te szót fogadni, és megint bajod esik, sőt, akár valami rosszabb is megeshet veled.

Kisbogár megfogta Sugárka kezét:

– De meglátod, hogy szót fogadok!

– Talán, talán... hiszen saját hibájából tanul a balga...

Anyuka már az asztalra tette a csokoládét és a vaníliás kifliket. Leültek, imádkoztak, megreggeliztek, és megbeszélték, hogy akkor elrepülnek. Kisbogár ért kin elsőnek. A magasba emelkedett, háromszor körberrepült – meg sem kottyant neki! –, és Sugárka mellett a földre ereszkedett. Köréje sereglettek, és apuka rákezdt:

– Kisbogár, emlékszel, ma egy éve repültél először. Mindnyájan győzködünk, hogy fogadj szót, és tudod, mi lett a vége. Sosem hittük volna...

Kisbogárnak könny szökött a szemébe és a földet bámulta.

– Hagyjátok már őt, és repüljünk! – vágott közbe a koma. – Hisz most már vigyázni fog.

És repültek, de alacsonyan és lassacskán, hogy anyuka és a komaasszony és Sugárka és Fényeske is győzze.

– Várjatok, már nem bírom! – szölt anyuka, pedig még a pataknál sem voltak. Vártak egy kicsit, anyuka meg szipogott: – Repülj csak, Kisbogár, hisz csak nem foglak egy év elteltével is kíséretetni! Kísérjen utadon a Teremtő!

Elbúcsúztak, visszatértek. Amíg látták a Kisbogarat, folyton visszatekintgettek – aztán lassan elveszett a szemük elől.

– Ó, csak szót fogadna! – sóhajtott fel anyuka. – Félek, hogy nem fog...

– Szót fog fogadni – vélte a komaasszony. – Hisz már benőtt a feje lágya, jó fiú lett. Már nem csintalankodik.

– Á, akiben benne van a csintalanság – szólalt meg Sugárka –, az nem nővi ki egykönnyen. De én bízom benne, hogy szorgos-dolgos bogárka válik belőle.

Anyuka felsóhajtott, de nem szólt többet. Repült lassacskán, és amikor ha-zaért, sok időbe tellett, amíg kifújta magát.

És ők repültek a tölgyerdő körül, le a völgybe, a szőlőskertek között és minden oldalról „Ég áldjon!”, „Szerencsés repülést!” üdvözlés zengett. Kisbogár repült legelöl, apuka és a koma utána. Beszélgettek:

– Én mégis félek őt otthagyni – mondta apuka.

– Á – ellenkezett a koma –, ahol hibát követett el, ott kell jóvá tennie! Nem oltalmazhatjuk folyton, és ha nem akar szót fogadni, mindenütt rakoncátlan-kodhat. Én ott hagynám.

Már annál a kertnél jártak, ahol a szép ház állt.

– Figyelj csak, Kisbogár, te itt maradsz! Itt követted el a hibát, itt tedd jóvá! Ne-künk a saját helyünkre kell repülnünk a város mögé. Ég veled! – azzal elrepültek.

Kisbogár egyenest a magas körtefára repült, leült a legtetejére, nézelődött. Ott az a rózsabokor, ahová beesett, amikor Palika megcsapta a kalapjával. Az alatt a kőrisfa alatt vacsoráztak, és odább, a fűvön játszottak szembekötődésit. Ma síri csönd honol, sehol egy lélek. Világosság sincs az ablakokban, az ablak-táblák csukva, olyan kihalt a ház. De csak úgy hemzsegett a bogárkától a táj. Lebegtek – zengett a „Jó utat!”, „Szerencsés repülést!” Kisbogár is repült, vi-lágított és fénylett, semmi mással nem törődött, semmi másra nem figyelt, csak világított meg világított. Közben anyukára és Sugárkára gondolt, meg arra, va-jon miért is csintalankodott. Ó, immár milyen fegyelmezett lesz! És rendület-lenül világított, a kakasok meg kukorékoltak, a csillagok fakulni kezdtek, elhal-ványultak, kelet felől vörösödni kezdett az ég. Jött apuka és a koma:

– Kisbogár, gyere már, felkelőben a nap!

Hazarepültek. A seprővirágnál Sugárka álldogált, őket várta. Kisbogár mo-solygott, mivel minden jól sikerült, Sugárka örült, de anyuka örült csak igazán.

Kisbogár világított és szorgoskodott, semmi mással nem törődött. A szép ház ablaktáblái már nem voltak zárva, a magas hölgy a kertben üldögélt a kő-risfa alatt és kötögetett. A gyerekek a fűvön játszottak, de csak ketten voltak, Ellácska és a szőke Palika. Hófehér báránka ugrándozott mellettük, nyakán piros szalag. Legelészett és szökdécselt, ők a nyomában ugrándoztak és örven-deztek. Kisbogárra rá se hederítettek. De a hölgy körülkémlelt a kőrisfa alól, és észrevette Kisbogarat, Kisbogár is látta mindnyájukat, ám nem törődött velük, nem figyelt rájuk, csak világított meg világított meg világított.

Amikor egyszer napnyugta után megint odarepült a kertbe, a gyönyörű asz-szonnyal gyönyörű kiskatona sétálgatott piros kabátban, karddal az oldalán. Beszélgettek. Palika és Ellácska körülöttük ugrándozott, kihúzogatták a katona kardját, de ő nem tiltakozott. Kisbogár felismerte: a jóra való, gesztenyehajú Frédi volt. Örvendezett, de nem törődött velük és nem figyelt rájuk. A saját dolgával törődött, világított és világított, anyuka meg boldog volt, Sugárka szintúgy, és Kisbogárnak nyugodt volt a lelkiismerete.

Amikor a Kisbogár egyszer így világított rendületlenül, reggel felé valahogy nem akarózott már világítania. Mintha a szárnyacska is fájtak volna, ezért úgy határozott, hogy lassacskán hazarepül, hisz apuka és a koma biztosan utoléri. Repült, már az erdőnél járt, már az erdőn túl, amikor keserves sírás ütötte meg a fülét. Fülelt, honnan jön a hang. Lentről hallatszott, valahonnan a fűből. Kis-bogár odavilágított, de csak óvatosan, messziről. És amikor odavilágít, mit lát? Egy aranyoska, gömbölyű bogár ült a fűben, tiszta piros, csak hét gyönyörű pöttye fekete – és a szemei, a gyönyörű szemei! Azok a könnytől áztatott sze-mek Kisbogárra meredtek. Kisbogárnak megesett rajta a szíve.

– Ki vagy? Mi bajod?

– Katica vagyok. A nagynénimnél voltam, de elfáradtak a szárnyacskaim, egy csöppecskét leültem megpihenni, és elszunnyadtam. Besötétedett, én meg nem ismerem az utat. Félek, hogy anyuka sír, hogy elvesztett.

– Katica vagy? No ne sírj már! Hol laktok?

– A rózsabokorban lakunk.

– A rózsabokorban? Ugye az arra van a patakon túl, a határban? Tudom, hol van. Gyere, odavezetlek, csak ne sírj!

Katicának már fel is száradtak a könnyei. Repültek. Kisbogár szállt elöl, hogy Katica lássa az utat, de nem tudta levenni róla a szemét. Állandóan hát-rafelé pislogott. Gyönyörű volt, egészen piros, hét fekete pöttyel! És a sze-mei, a gyönyörű szemei! Repültek, de nem beszélgettek. Kisbogár leste Ka-ticát, Katica meg követte Kisbogarat. Már a domb fölött jártak, repültek le a dombról, közeledtek a patakhoz, a pataknál fel, ott kezdődött a határ, már lát-szott a rózsabokor.

Katicáéknál egész éjjel le sem hunyták a szemüket! Szakadatlan keresték Katicát, és most, hogy fényességet láttak közeledni, elébük repültek. Rögtön ráismertek Katicára, nagy volt az öröm! Kisbogár nyomban fordult, és amikor-ra köszönetet tudtak volna mondani, már bottal üthették a nyomát.

Otthon már várták.

– Hol voltál, Kisbogár? – kérdezte apuka.

– Haza kellett kísérem Katicát. A fűben üldögélt és sírdogált, mert félt, nem tudta az utat.

– Hol is laknak?

– A patakon túl a határban, a rózsabokorban.

– És mit mondtak?

– Semmit. Gyorsan hazarepültem.

– Na jól van – mondta apuka, mintha mi sem történt volna. Anyuka büszke volt, Sugárka is, de egyikük sem szólt. Kisbogárnak tiszta volt a lelkiismerete.

Másnap ismét szárnyra kelt. Egyenest a szép ház kertjébe, világított és világított, semmi mással nem törődött és semmi másra nem figyelt. Hamarosan leült a körtefa tetejére, semmivel nem törődött, hanem elkezdett okoskodni. „Miért kellene itt világítanom? Ott világítok, ahol világítok, csak világítsak. Itt úgyis van belőlünk elég.” Így morfondírozott, lerepült a körtefáról, és huss – fel a szőlőskertek közé az erdőhöz, a dombon át, a patakon át – itt a határ, itt a rózsabokor –, és megállt a Kisbogár. Nézelődött, körbejárta, és ekkor a rózsafából Katica futott ki hozzá.

– Kisbogár! Tudom ám, hogy szentjánosbogár vagy. Fényesbogaraknak is hívják titeket, ahogy hallom. Te ugye nem vagy legyecske, te bogárka vagy, ugye, Kisbogár?

– Honnan tudod, hogy jánosbogár vagyok?

– Apuka mondta. Tegnap utánad kémlelt, de te már eltűntél. Azt mondta, hogy jánosbogár volt, és hogy a jánosbogarak jóra valóak. Ugye világítotok az embereknek és más bogaraknak? Én tüstént ilyen bogár szeretnék lenni.

– Figyelj csak, Katica, ti mit csináltok?

– Mi? Mi megmondjuk az embereknek, mennybe jutnak-e vagy pokolba.

– Honnan tudjátok ti azt?

– Amikor felfelé repülünk, az emberek a mennybe kerülnek, ha lefelé repülünk, a pokolra jutnak.

– Nahát! És figyelj csak, hova kerülök én és anyuka és apuka és Sugárka és a komaasszony és a koma és Fényeske?

– Hová, hová? Nem tudom. Várj csak, megkérdeztem apukától, amint hazarepül.

Jött is már az apukája. Kisbogár észrevette, de mintha nem lenne tiszta a lelkiismerete, sarkon fordult és elrepült – fel a dombra, az erdő mellett, át a szőlőskerteken a gyönyörű kertbe, ahol a szép ház állt, és világított és világított és világított egészen kivilágos virradatig.

– Kisbogár, gyere már! – kiáltott rá apuka és a koma. Hazarepültek.

Másnap megint így történt. Kisbogár először odarepült a kertbe, kicsikét világított, aztán leült a körtefa legtetejére, semmi mással nem törődött, semmi másra nem figyelt, és töprengeni kezdett: „Miért kellene itt világítanom?! Ott világítok, ahol világítok, csak világítsak. Itt van belőlünk úgyis elég, és ott leg-

alább megtudom, hova jutunk.” Így morfondírozott, aztán lerepült a körtefáról és huss – fel az erdő mellett, át a dombon, át a patakon – itt a határ, itt a rózsabokor –, és megállt Kisbogár. Nézelődött, mintha nem lenne tiszta a lelkiismerete, körbejárta, és ekkor a rózsafából Katica futott ki hozzá.

– Kisbogár, te bizony nem jutsz a mennybe. Anyukád odajut és Sugárka is, de te nem.

– Aztán miért nem? – hökkent meg emez.

– Azt én nem tudhatom, de apukám ferdén repült a földre és azt mondta, hogy ha most halnál meg, nem jutnál a mennybe. És hogy jusson eszedbe, mi a legfontosabb nektek.

– A legfontosabb? Mi? Nem tudom.

– Hát az baj, ha nem tudod! Nekünk az a legfontosabb, hogy igazat mondjunk, a másik legfontosabb pedig az, hogy szót fogadjunk. Tudod, apu sajnálja, hogy hazakísértél, mégsem kerülnél a mennybe, de igazat kell mondania. Eljössz azért megint?

– Nem tudom – és már repült fel a dombra az erdő mellett, át a szőlőskerteken a kertbe, ahol a szép ház áll, és világított és világított egészen kivilágos kivilágításig.

– Kisbogár, gyere már! – kiáltott rá apuka és a koma. És hazarepültek.

Otthon Kisbogár kedveszegettnek tűnt. Szótlan és csüggedt volt még másnap is. Kicsikét világított a kertben, aztán leült a körtefa tetejére, semmi másral nem törődött és semmi másra nem figyelt, hanem okoskodni kezdett: „Miért kellene itt világítanom! Fő, hogy világítsak. Itt van belőlünk úgyis elég, és Katica azt mondta, hogy ő is ilyen bogárka szeretne lenni.” Így morfondírozott, lerepült a körtefáról, és huss – fel, az erdő mellett, a dombon át, a patakon át – itt a határ, a rózsabokor –, ott leszállt. Nem tudta, maradjon-e vagy se. Ekkor kifutott hozzá Katica.

– Kisbogár, gondoltam, hogy meglátogatsz. Szeretem a szentjánosbogárkákat, olyan szépen világítanak.

– Figyelj, Katica, te is ilyen bogárka szeretnél lenni?

– Ha nem lennék Katica, akkor...

Ám ekkor a patak felől odarepült a fiatal, dühöngő Pöttykölyök. Tűzpiros volt, fekete szeme szikrát hányt. Nyomban ráförmedt Kisbogárra.

– Te kölyök, te bitang, te csavargó! Rossz fiú vagy, tudod-e, hé? Mit mászkálsz itt folyton, pajtikám?! Mi dolgoz erre, mi? – és nekiment.

Katica megijedt és hazaszaladt. Kisbogár is megszeppent, hátrálni kezdett. De Pöttykölyök utánaeredt, és ekkor a pataknál egy másik katicafiú is feltűnt.

– Gyere ide, gyere csak ide, itt az a bogár!

Odarepült a másik is, és két oldalról rontottak neki a szegény Kisbogárnak:

– Miért nem mész a dolgozra, pajtás?! Semmi keresnivalód itt! – és az egyik jobbról ütötte, a másik balról püfölte.

Kisbogár hátrált, igyekezett védekezni, de egyet ütött és kettőt kapott, és bizony jókorákat.

– Miért nem mész a dolgozra, pajtikám?! Mi keresnivalód van itt?! – még le sem értek a patakhöz, Pöttykölyök akkorát behúzott neki, hogy a Kisbogár buk-fencet vetett. – Nesze neked, komám, és ne mutatkozz itt többé!

Aztán békén hagyták őt. Kisbogár gyorsan felpattant, mintha mi sem történt volna, de nem úgy érezte magát, mintha mi sem történt volna. A bal hátsó lábcskáját igencsak húzta maga után, és sajgott neki kutyául, de könnyezni szégyellt.

Mihez kezdjen most? Még korán volt, és olyan messze a kert! Bemászott a fű közé, hűsítgette a harmatban a lábcskáját, míg a csillagok el nem kezdtek fakulni. Aztán jobbnak látta, ha hazasántikál. Hazafelé tartott, amikor apuka a komával utolérték:

– Mi bajod, Kisbogár? Hisz alig állsz a lábadon!

– Leestem és megütöttem magam, apuka.

– Leestél? Ki hallott ilyet!

– Igen, leestem a földre és bevertem a bal lábcskám. Mozdítani is alig tudom.

Apuka megsajnálta és hazatámogatta. A koma meg a fejét csóválta, de nem szólt semmit.

Anyuka meglátta őket az ablakból és nyomban kétségbe esett.

– Mi történt? Az ég szerelmére, mi történt?

– Kisbogár azt mondja, hogy leesett és hogy megütötte magát. De hiszi a piszi!

– Leestél, Kisbogaram?! Nagyon megütötted magad?

– Nem nagyon, anyuka, de eléggé. A bal lábcskám nagyon fáj.

Kisbogár egy falatot sem tudott lenyelni vacsorára. Jobbnak látták, ha lefekszik, hátha reggelig rendbe jön. Kisbogár lefeküdt, de egy szemhunyásnyit sem aludt. És nem jött rendbe reggelre. Nagyon fáj a bal lába, begyuladt és feldagadt.

Apuka kénytelen volt egyedül repülni, Kisbogár meg ágyban maradt. De Sugárka már sietett is, kakukkfűből készült olajat hozott. Nem kérdezett semmit, csak szépen beolajozta Kisbogár lábcskáját. Amikor egyedül maradt Kisbogárral, csak akkor kérdezett rá:

– Kisbogár, ugye szófogadatlan voltál, ugye?

De Kisbogár meg sem mukkant.

– Nos, ha nem akarod elmondani, mi nyomja a lelkiismeretedet, hát sajnálom, de kényszeríteni nem tudlak. De tudod, hol lakom. – Ezzel Sugárka elment.

Kisbogár hallgatott, de bosszankodott. Másnap lábra állt, a harmadik napon pedig kijelentette, hogy megint szárnyra kel apukával. Repült, mintha mi sem történt volna. Semmi mással nem törődött, semmi másra nem figyelt, világított és világított a kertben, ahol az a szép ház állt.

A magas hölgy a kőrisfa alatt ült, kötött, Ellácska és Palika a fűben játszadoztak. Fehér báránycájuk nyakán piros szalag. Legelészett és ugrándoztak, ők meg vele ugrándoztak és örvendeztek. Kisbogárra rá sem hederítettek. De a kőrisfa alatt ülő hölgy körülkémlelt és észrevette Kisbogarat, Kisbogár is látta mindnyájukat, de nem törődött velük és nem figyelt rájuk, csak világított meg világított egész éjjel reggelig. A másik éjjelen megint így tett, és egész héten, egész hónapban át így cselekedett. A nappalok igencsak megrövidültek, az éjszakák jócskán megnyúltak, Kisbogár pedig módfelett búskomor volt. Rá sem hederített senkire, sem a komaasszonyra, sem Fényeskére, és úgy tűnt, Sugárkától megint ugyanúgy félt, mint egykor régen, de szakadatlan világított meg világított meg világított.

Mígnem egyszer, ősz felé este kicsinykét világított, aztán leült a kőrtefa tetejére és elkezdett elmélkedni: „Hiszen nem telne sok időbe, és gyorsan visszarepülnék. Hamarosan beköszönt a tél.” Így beszélgetett magában, aztán lerepült a kőrtefáról és huss – fel az erdő mellett, át a dombon, át a patakon –, itt a határ, itt a rózsabokor. Kisbogár megállt már lent a határnál, fülelt. Mit jelentsen ez? A rózsabokorból énekszó hallatszik, aztán ujjongás és csinnadratta. Mi ez?

Kisbogár körülkémlelt, s egy aprócska bogarat pillantott meg a réten. Feküdt nagy kényelmesen a fűben, bámult és fülelt. Kisbogár odalopakodott hozzá.

– Aranyos virágbogár, mi folyik itt?

– Te nem tudod? A rózsai Katica lakodalmát ülik.

– Az ég szerelmére! Lakodalma van?

– Úgy ám! A fiatal Pöttyökölök veszi el onnan a túloldalról, a csipkebokorból.

– Az? Hisz az annyira dühös tud lenni, szikrát hány a szemé!

– Igen, amikor mérges. De ma nem mérges. Láthatod, hisz most jönnek ki a rózsabokorból.

És jöttek kifelé a rózsabokorból, elől Pöttyökölök Katicával kézen fogva.

Amint Kisbogár meglátta őket, ajaj, megfordult vele a világ, úgy érezte, lángban ég az arca, és azon volt, hogy eliszkoljon. Repült lélekszakadva, míg a ligetecskebe nem ért. A szikla alatt magas seprővirág, a seprővirág közt a moha olyan puha, mint a bársony, a mohában a csupasz sziklán takaros házikó. Kisbogár azonnal berontott a házba, nem is köszönt, lero-gyott a székre és sírva fakadt, sírt, csak sírt meg sírt, a kőszív is meghasadott volna tőle bánatában.

– Kisbogár, Kisbogár, mi történt veled? – hüledezett Sugárka. De Kisbogár

egy szót sem tudott kinyögni, csak hullatta a könnyeit. – Mi lelt? – de Kisbogár egyre csak zokogott.

Sugárka leült hát mellé, és a vállára tette a kezét:

– Hallod, Kisbogár, hallod! Mi történt veled, mi? Hallod, én kedves Kisbogaram, mi? – de Kisbogár megállíthatatlanul sírt, míg ki nem sírta meg zokogta magát. – Mi történt veled, Kisbogár, mi? Mondd csak!

– Jaj, lakodalma van...

– Kinek?

– Katicának.

– Melyik Katicának? A rózsabokorból?

– Igen, a Pöttykölyök veszi el. Ő vert meg engem akkor annyira...

– Ő?

– Ő. Ott voltam Katicánál, de csak egy pillanatra, és megkérdeztem tőle, akarna-e ő is ilyen bogár lenni – egyszer említette, hogy szeretne –, akkor odarepült Pöttykölyök és püfölni kezdett, egy másik katicafiút is odahívott, jól elagyabugyáltak, a végén meg földhöz vágta. Azóta nem jártam ott, és amikor ma odarepültem, hogy körülnézzek, hát lakodalmuk volt!

És Kisbogár megint sírt és sírt, és Sugárka hogyan sajnálta volna őt!

– Jaj, jaj, Kisbogár, egyfolytában attól félttem, hogy rakoncátlan leszel, de te esküdöztél, hogy megjavulsz, hogy szót fogsz fogadni. Emlékszel? És látod, megint szófogadatlan voltál. Melyik szófogadó bogárka hagyja el a helyét és repül oda, ahová nem kellene?! És ki hallott már olyat, hogy egy szentjánosbogárka katicabogárral kössön ismeretséget, a végén még netán udvarolni is akarjon?! Nem, ez nem helyes, ezt nem akarja a Teremtő. Ám a legjobban az bánt, Kisbogár, hogy becsaptad a szüleidet. Azt mondtad nekik, hogy leestél. Hazugság nyomja a lelkiismeretedet.

– De hisz én nem hazudtam! Leestem a földre.

– Bizony hazudtál. Ők másképp értették, te meg hagyta. Ne szabadkozz! Most eredj, repülj még és világíts szépen, aztán mondd meg az igazat!

Kisbogár megígérte. Repült és szépen világított, míg az apuka a komával meg nem álltak érte. Repültek és nem szóltak egy árva szót sem. Amikor el kellett válniuk, Kisbogár rákezdett:

– Kérem, apuka és koma, figyeljetek rám... Amikor kifocamítottam a lábam, nem magamtól estem a földre. Két katicakölyök rontott rám, és elagyabugyáltak.

– Katicák? Miért püföltek volna el?

– Én, én, én... világítás helyett én néhányszor elmentem a rózsabokorhoz... Szánom-bánom!

Apukának könny szökött a szemébe:

– Ó, ó, hisz én megbocsátok neked!

Anyukával is így történt. Sírva fakadt, de megbocsátott neki, csak már őszintén szót fogadna. És megint úgy tűnt, rendben vannak a dolgok, de Kisbogár nem érezte magát jól a bőrében. Világított, világított, őszintén világított, de úgy viselkedett, mintha leforrázták volna és módfelett szótlanná vált.

Egyszer, jó későn, amikor mindnyájan lefeküdtek, s anyuka úgy hitte, hogy Kisbogár már alszik és nem hallja, halkan apuka fülébe duruzsolta:

– Itt járt Sugárka és azt mondta, lassan ideje megházasítanunk Kisbogarat.

– Nem, nem, anyuka, én nem házasodom meg! – ijedt meg Kisbogár.

– Ugyan! Miért ne házasodnál?

– Nem, én nem házasodom meg!

– Bizony csak megházasodol...

– Ó, anyuka, én nem fogok megházasodni!

– Nos, legyen akaratod szerint! De most már aludj!

És Kisbogár aludt. De másnap megállt Sugárkánál.

– Én nem fogok megházasodni!

– Nem-e? És miért nem?

– Hisz nem kell mindenkinek megházasodnia...

– Aki nem házasodhat, annak nem... De minden valamirevaló bogárka megházasodik, ha teheti. Ez a Teremtő kívánsága.

– De hiszen te sem mentél férjhez...

– Nem, mert nem állt módomban. Egy szentjánosbogár-leánynak várnia kell, míg egy jóra való szentjánosbogárka érte nem jön. És ha nem jön érte rendes bogárka, akkor haláláig hajadon marad. Így van ez, Kisbogár, így ám! Most még nem sürges az idő, de meg fogsz házasodni. Hisz anyuka már idős és gyengékedik. Nem akarsz, hogy megpihenjen egy kicsit? Repülj hát!

Kisbogár nem szólt, elrepült és szakadatlan világított. Hisz nemsokára úgyis itt a tél. A bogárkák úgy döntöttek, nem repülnek már sehová. Sugárkánál gyűltek ezúttal össze. Eljött a koma, a komaasszony és Fényeske, apuka, anyuka és Kisbogár, a fiatal és az öreg bogár a harasztosból, beszélgettek, jól érezték magukat. Kisbogár Sugárka mellett ült, jókedvű volt, de nem sokat szólt.

Anyuka nagyon félt a téltől. Tudta, hogy van elegendő tüzelőjük, de nyugtalanzkodott, mivel nem sejtette, vajon túléli-e a telet. De az öreg bogár a harasztosból azt jósolta, hogy nem lesz zord telük, hogy a hangyákon figyelte meg. Így beszélgettek, míg kezdetét vette a búcsúzkodás, és mindegyikük repült a dolgára. Sugárka a házikó előtt állt a mohában, nézett utánuk. Elég hideg volt már. Anyuka rögtön lefeküdt, apuka Kisbogárral munkához látott. Mindent behordtak a konyhácskába, bezárták az ajtót, betömtek mohával minden nyílást.

– Na, most már akár fagyhat is!

Szép álmokat kívántak egymásnak, és aludtak meg aludtak meg aludtak.

8.

Ismét beköszöntött a tavasz. Erdő-mező virult, a madarak vidáman trilláztak, csak anyuka nyugtalankodott módfelett.

– Kedves gyermekem, nem szabadna halasztgatnod a nősülést... Hiszen láthatod, hogy alig bírok kimozdulni a házból!

Apuka már kész tervvel állt elő. Hogy hátul az udvaron hozzáépítenek a házhoz egy szobácskát, hogy ők ketten odaköltöznek, s a fiatalok vezetik majd a háztartást.

– De hát kit vennék el, anyuka? Hisz nem ismerek senkit.

– Biztosan ismeresz valakit. Csak legyen jóra való és szófogadó. Sugárka majd tanácsot ad.

Apuka nem késlekedett. Az éjjelek még hűvösnek tűntek, nem repülhettek, úgy döntöttek hát, hogy belekezdnek az építkezésbe. A koma is segített, úgyhogy Szent János napjára készen állt a szobácska. Gyönyörű lett, akár egy festmény.

– Bizony, Kisbogár – mondta Sugárka. – Ideje menyasszonyt kerítened! Hisz látod, hogy anyuka már ki sem bír mozdulni.

– De ha egyszer nem ismerek menyasszonynak valót!

– Ha gondolkodnál, csak eszedbe jutna valaki...

– Ugyan ki juthatna eszembe?

– Ki? Hát nem gondoltál még Fényeskére?

– Fényeskére?! Folyton-folyvást zsörtölődött velem, mindig kinevetett, és egyáltalán nem kedvel...

– Hogyne kedvelne! És akkor fog csak igazán megszeretni, ha megkéred! Jóra való és szorgalmas.

– De én inkább...

– Kisbogár, ne azzal foglalkozz, ami nincs, azzal törődj, ami van! Fényeskét ismered és tudod, hogy ügyes, mást meg nem ismeresz, más leány különben sem lenne annyira a kedvemre való, mint Fényeske. A szüleid is boldogok lennének, ha elvinnéd. Gondolj csak bele, ha olyasvalakit vinnél a házhoz, aki egyfolytában mérgesítené anyukát! Aztán nem szeretnék őt, és ez bántana téged.

Kisbogár nem ellenkezett többet. Repült és világított, semmi mással nem törődött, semmi másra nem figyelt, szakadatlanul világított, és közben Fényeskén járt az esze.

– Na, Kisbogár, mit tanácsolt Sugárka? – kérdezte anyuka.

– Hogy vegyem el Fényeskét, mert jóra való és szófogadó.

– Bizony. Jóralóbb teremtést nem ismerek, és apuka sem ismer. Hát uccu, kérd meg!

– Anyuka, hogy menjek én oda egyedül?!

– Kedves gyermekem, hát ki menne, ha nem te? Neked kell! Hiszen szívesen látnak téged. Ugye, apuka, egyedül kell mennie? – Amikor apuka helyeselt, abban maradtak, hogy holnap Kisbogár valamivel korábban repül haza, és elmegy a komához.

Így hát másnap Kisbogár valamivel korábban repült haza. Szépen megmosakodott és megfürdött, készen állt, hogy háztűznézőbe repüljön. Anyukának könnyek gördültek le az arcán.

– Menj csak! Járj szerencsével! – És Kisbogár elindult.

A tölgy alatt lakók megpillantották őt az ablakból. A koma elébe sietett.

– Üdvözöllek, Kisbogár. Kerülj beljebb!

Kisbogár beljebb került. Fényeskét épp csak megpillantotta, ahogy a konyhába suhant, de a komaasszony kezét nyújtott neki.

– Üdvözöllek, Kisbogár. Mi járatban vagy? – és mivel Fényeske nem volt jelen, Kisbogár kibökte:

– Kedves komaasszony, anyuka gyengélkedik, és azt akarja, hogy megházassodjam. Hozzám adnák-e Fényeskét?

A komaasszony olyan szépen pislogott Kisbogárra, mintha örülne neki, de ekkor közbevágott a koma:

– Kedves Kisbogár, mi szeretjük apukádat és anyukádat, téged is kedvelünk, de tudod, hogy csak ez az egy Fényeskénk van, és egyedül maradnánk, ha elvennéd. Ezért fontolóra kell vennünk a kérésedet. Tudod mit? Gyere mához egy hétre, és megadjuk a választ.

Kisbogár nem időzött tovább. Elbúcsúzott és hazament. Úgy gondolta, hogy minden rendben van. De anyuka megbántódott. Azt hitte, beleegyeznek, és aggasztotta őt, hogy gondolkodási időt kértek. Kisbogár is eltöprengett, neki is eszébe jutott, hogy egy hét múlva a koma azt mondhatja, nem adja hozzá Fényeskét. Megijedt.

– Semmit se félj! – vigasztalta Sugárka. – Legyél csak udvarias, adják vagy sem!

Kisbogár szakadatlan világított, semmi mással nem törődött, semmi másra nem figyelt, világított és világított, és Fényeskén járt az esze. Amikor letelt az egy hét, Kisbogár kissé korábban repült haza, szépen megfürdött, aztán elment a tölgy alá a komához.

Látták az ablakból, de nem mentek elébe. Fényeskének híre-hamva sem volt, a komaasszony szomorún pislogott Kisbogárra.

– Kedves Kisbogár – kezdte a koma –, mi szeretjük apukádat és anyukádat

és téged is kedvelünk, de tudod, hogy csak ez az egy Fényeskénk van, és attól tartunk, hogy ilyen vásott maradsz, és hogy Fényeskének nem lenne melletted jó sora. Ezért nem adhatjuk hozzád.

Mintha megbabonázták volna, Kisbogár azt sem tudta, hol áll a feje, de valahogy mégiscsak kikerült a szobából, s mintha lázban égne, csak repült és repült – a ligetecskénél a szikla alatt gyönyörű magas seprővirág virított, a seprővirág közt moha nőtt, puha, akár a bársony, a mohában takaros házika állt. Kisbogár azonnal a szobába sietett, nem is köszönt, a székre rogyott és sírva fakadt, úgy sírt-rítt, hogy a kőszív is meghasadt volna.

– Kisbogár, Kisbogár, mi lelt? – kérdezte Sugárka. – Hallod, Kisbogár, mi történt veled? Mondd!

– Nem adják hozzám! – bökte ki Kisbogár.

– Hogyhogy nem adják? Miért nem adják?

– Mivel ő az egyetlen lányuk és hogy én vásott maradok és rossz sora lenne mellettem... – és csak hullottak a könnyei.

– Én édes Kisbogaram, nyugodj meg, ne sírjál! Nincsen más lányuk, ugye? Mit gondolsz, meg tudsz javulni? Én sem igen hiszem... Ha meg ilyen vásott maradsz, akkor Fényeskének valóban rossz sora lenne melletted... Azt mondom hát: nyugodj meg, én majd beszélek a komával.

Kisbogár már nem könnyezett, hazarepült.

– Kisbogárkám, miért ilyen kisírt a szemed? – aggodalmaskodott anyuka.

– Nem akarják hozzám adni, anyuka! Úgy gondolják, hogy vásott maradok.

Anyuka nagyot nézett. Ezt nem hitte volna. Egy szót sem szólt, de apuka is hallgatásba merült, mert mindkettőjüket bántotta a dolog. Csönd volt, míg anyuka sírva nem fakadt.

– Ne sírj, anyuka! Szófogadatlan voltam, de már szófogadó kívánok lenni. Sugárka beszél a komával.

Napnyugtakor Sugárka megvárta az útnál a komát.

– Koma, légy olyan szíves, állj meg egy pillanatra!

A koma megállt.

– Szóval nem akarjátok hozzáadni Kisbogárhoz Fényeskét?! Miért? Mert Kisbogár szófogadatlan volt? Szánja-bánja már és szófogadó kíván lenni. Aztán komám uram, te mindig szófogadó voltál-e, nézz csak a szemembe!

De a koma a földet bámulta.

– És mit akartok kezdeni a leánykátokkal? Vigyázzatok csak, nehogy pártában maradjon, ahogy én!

A koma teljesen össze volt zavarodva. Repült és világított, és amikor már hazafelé kellett vennie az irányt, így szólt apukához:

– Mondd csak meg Kisbogárnak, hogy holnap keressen fel bennünket...

Másnap Kisbogár valamivel hamarabb repült haza, szépen megmosakodott, és felkereste a komát.

A koma megpillantotta őt az ablakból, elébe ment.

– Üdvözöllek, Kisbogár, Kerülj beljebb!

Kisbogár beljebb került.

– Meggondoltam, kedves Kisbogár, mivel látom, hogy sajnálod, és hogy már szófogadó kívánsz lenni, nem lenne ellenemre, ha Fényeske hozzád menne. De az lenne a legjobb, ha tőle kérdeznéd meg, akar-e a párod lenni.

– De hol találom?

– Vacsorát főz a kiskonyhában.

Így hát Kisbogár kiment Fényeskéhez a kiskonyhába. Rég nem látta. Erős volt és szép. A tűzhely mellett állt, éppen krumplit főzött kipirultan, szinte égett az arca, vagy mert a hőség csapta meg, vagy zavarában.

– Üdvözöllek, Kisbogár. Mi járatban vagy?

– Kedves Fényeske, azt akarják, hogy megházasodjam, és a koma azt mondta, hogy nem lenne ellene kifogása, ha hozzáj jönne. Hogy kérdezzek meg. Akkor hát, Fényeske, nem jönne-e hozzáj?

– Én, én... tudod, Kisbogár, én kedvellek, de... én, én... tudod mit? Gondolkodom rajta. Gyere holnap!

Ezzel Kisbogár elment. Anyukát bántotta, hogy Fényeske először fontolóra akarja venni, és Kisbogárnak sem nagyon tetszett, de jámbor volt és udvarias, és Sugárka méltányolta ezt.

– Ne is törődj vele! Ha Fényeske kötelességtudó, akkor a Teremtő mégiscsak neked adja, és ha nem hozzád való, örülj, hogy nem adja. Keresd csak fel holnap megint!

Persze Fényeske már szánta-bánta a válaszát.

– Mit mondtál neki, Fényeske? – kérdezte tőle a koma, amikor bement a szobába.

– Én, én... azt mondtam neki, apuka, hogy gondolkodnom kell rajta.

– Gondolkodnod? Min akarsz gondolkodni? Nem szereted Kisbogarat? Nem mondta, hogy én küldtem?

– Én, én... az a bogárka a harasztosból nem olyan szófogadatlan...

– Bogárka a harasztosból? És mi közöd neked őhöz? Ha ő jött volna, Kisbogár nem jött volna. De Kisbogár jött, és megkérte a kezéd. És hogy szófogadatlan volt? Már szánja-bánja és megjavul. Hát te sem akarsz szót fogadni? Nem vagy-e akkor százszor rosszabb a Kisbogárnál?!

Többet a koma nem szólt. Ám Fényeske sírt, egész álló éjjel le sem hunyta a szemét, csak pityergett egyre, és amikor Kisbogár másnap megjött, Fényeske a konyhácskában krumplicskát főzött teljesen kipirultan, szinte égett, vagy

mert a láng csapott az arcába, vagy mert a sírástól vörösödött ki.

– Üdvözöllek, Kisbogár... – és már könnyezett is megint.

– Miért sírsz, Fényeske?

– Jaj, bocsáss meg nekem, Kisbogár, hogy először gondolkodni akartam a dolgon...

– Hozzám jönnél?

– Hogyne mennék! – borult a nyakába Kisbogárnak, és szerették egymást.

Anyuka úgy vélte, hogy ne halogassák a lagzit. De talán egy hétig mégiscsak eltartottak az előkészületek. Mindent ki kellett takarítani és fényesíteni! És míg az összes vendéget meghívták! Míg minden kalács kisült! Annyi volt, el sem fért mind a kamrában a polcon. Sugárka meg azt üzenté, hogy küld három szőlőszemet, szép kéket, szinte pirosba hajlót, ahogy a szőlőfűről leszakadt. Küldött is. Felfogadta a szerezsen pattanóbogarat, az furikázta el hozzájuk. Sugárka jól megfizette, de a komaasszony is adott neki lisztet, darát, egy csipetnyi vaját és három hatalmas kalácsot. Volt is öröme! Hiszen otthon egy rakás gyerek várta!

Eljött a lakodalom ideje. Tömérdek vendég érkezett! Amikor mind együtt voltak, kimentek a tölgyfa alá, Kisbogár és Fényeske, apuka és a komaasszony, a koma és anyuka, Sugárka és az öreg bogár a harasztosból, aztán a többiek.

– Fogjátok meg egymás kezét! – kezdte a koma, és Kisbogár meg Fényeske megfogták egymás kezét.

– Kisbogár, mondd, akarod-e mindig szeretni és tisztelni Fényeskét?

Kisbogár fogadta, hogy mindig szeretni akarja, és illő tiszteletben részesíti.

– És te, Fényeske, mondd, akarod-e mindig szeretni Kisbogarat, és hallgatsz-e rá?

Fényeske is azt mondta, hogy mindig szeretni akarja és hallgatni fog rá.

– Hát akkor jóban-rosszban együtt legyetek, és áldjon az ég!

– Hát akkor jóban-rosszban együtt legyetek, és áldjon az ég! – ismételték el mindannyian a jókívánságot.

Visszamentek a házikóba, ettek-ittak, énekeltek és beszélgettek, és megint énekeltek és örvendeztek, egyszóval jól érezték magukat.

Ahogy így énekelgettek, az ablakon át Kisbogár megpillantotta a tölgy alatt a picike aranyos virágbogarat. Feküdt a hasán a fűben, bámult és fülelt. Kisbogár gyorsan felkapott két kalácsot, egy túrósat meg egy mákosat, és már szaladt is ki.

– Aranyos virágbogár, gyere csak ide! Ma lakodalmam van.

– Tudom én, hogy lagzid van...

– Vedd csak el, kalács! – adott neki kalácsot, sőt kettőt, egy túrósat és egy mákosat, az aranyos virágbogár örült, és vitte gyorsan haza.

A nap már felkelőben volt, amikor mindnyájan felálltak, hogy elkísérjék Fényeskét a boróka alá. Vidámak voltak, kiáltoztak és énekeltek, csak a komaasszonyka sírdogált csendeskén. Véget ért a lagzi. Apuka és anyuka kiköltözött az udvarra a szobáckába, és Fényeske kézbe vette a háztartást. Jól ment a soruk és szerették egymást. Kisbogár és apuka világítottak. Fényeske főzött és takarított, anyuka tanácsokat adott és segített.

De ennek hamar vége szakadt. Egyszer, ahogy lement a nap, a reggeli mellett ültek. A leveske az asztalon állt, Kisbogár éppen az imát mondta, de mielőtt kimondta volna az áment, puff! – anyuka leesett a székről a földre és halálát lelte. Gyorsan odaszaladtak hozzá, harmattal locsolgatták, élesztgették, kiáltoztak és sírtak, de mindhiába. Bevégezte. Jaj, volt nagy szomorúság!

A pataknál az égerfa alatt sírocskát ástak, megsiratták, behelyezték. A harmadik napon százszorszép nőtt ott, fehér, akár a tej. Mindmáig ott virul. És az a fehér százszorszépecske mellette – az az apukáé. Oly nagyon a szívére vette! Világított és világított, de emésztette magát és vesztett a fényéből, míg aztán bejelentette, hogy nem bír már repülni, és otthon maradt. De előtte mi nem történt? Egy este – a boróka alatt már megvacsoráztak – berohan a komaasszony:

– Kérlek, Kisbogár, nem láttad a komát? Még mindig nincs otthon, és a nap már oly magasan jár. Jaj, elemészt az aggodalom!

– Nem, komaasszony, nem láttam.

Apuka is gondterhelt lett.

– Jaj, valami baja esett, induljatok a keresésére!

A keresésére indultak. Kiabáltak és sírtak, repültek és futottak, de se híre, se hamva, senki sem tudott a komáról. Volt siránkozás! Sugárka nem győzte vigasztalni a komaasszonyt, de a komaasszony vigasztalhatatlan volt. Hiszen már második napja tartott a bizonytalanság! A harmadik napon Kisbogár az erdőben, a tölgy alatt, nem messze az úttól fehér százszorszépecskére lelt. Tudta, hogy ott nem szokott virágozni.

– Jaj, az az ő százszorszépecskéje, mégis felfalta őt a küllő, jaj, jaj! – és sírtak és jajgattak. Közben apuka emésztődött és sorvadozott.

– Hiszen én sem leszek már itt sokáig, hát csak szeressétek egymást, és legyetek jók!

És amikor apuka sokáig nem jött a reggelihez, Kisbogár bement a szobáckába megnézni, mi lelte. Ott feküdt az ágyikón egészen mereven. Jaj, volt bánat!

Az égerfa alatt, a pataknál sírt ástak, elsiratták, behelyezték. A harmadik napon százszorszépecske nőtt ott, fehér, mint a tej. Mindmáig ott virul.

– Komaasszony, maradjon nálunk! Nem leszünk olyan egyedül! – kérte őt Kisbogár és Fényeske. De a komaasszony nem állt kötélnek.

– Nem, nem, kedves gyermekeim, otthon kell meghalnom. Elvisztek majd oda az erdőbe, a tölgy alá, értitek?

Magukra maradtak. Kisbogár és Fényeske maguk, a komaasszony maga, Sugárka maga, csak ott a harasztosban házasodott meg a fiatal bogár, és szépen összegyűltek öregek és fiatalok.

Szakadatlan világítottak, és amikor felkelőben volt a nap, Kisbogár megvárta a fiatal bogarat a harasztosból, és együtt repültek haza. És világítottak meg világítottak, a magas hölgy a szép házban az asztalnál üldögélt és hosszú szöveget írt, a leányka pedig felcseperedett és megszépült. Hosszú, hófehér kötényt viselt és a konyhában segédkezett a szakácsnőnek. A szőke Palika nem volt otthon, talán az iskolákat járta.

S újra ősz volt. Egyre kevesebb lett a fény, egyre hűvösebb az idő. A bogarak úgy döntöttek, nem repülnek már sehová. A komaasszony azt kívánta, nála jöjjenek össze, hát rábólítottak. Összesereglettek fiatalok és öregek, Sugárka és Kisbogár Fényeskével. Volt túrós és mákos kalács, és Sugárka a szerezsen pattanóbogárral szőlőszemet hozatott, ahogy a fürtről leszakadt, szép kéket, szinte pirosba játszó. Ültek a kályha mellett és beszélgettek, de valahogy nem ment a társalgás. Hiányzott közülük a koma, apuka sem volt köztük, anyuka sem! Folyton felemlegették őket.

Gyorsan el is búcsúztak. A harasztosból érkezők elsiettek a domboldal mögé, Sugárka a seprővirágok közé, de Kisbogár és Fényeske a komaasszonynál maradt, és felajánlották neki, hogy az összes rést betömik és elegyengetik a fát télire. Betömték a réseket, elrendezték a fát, és amikor már hazafelé repültek, így szólt a Kisbogár:

– Figyelj, Fényeske, menjünk és segítsünk Sugárkának is.

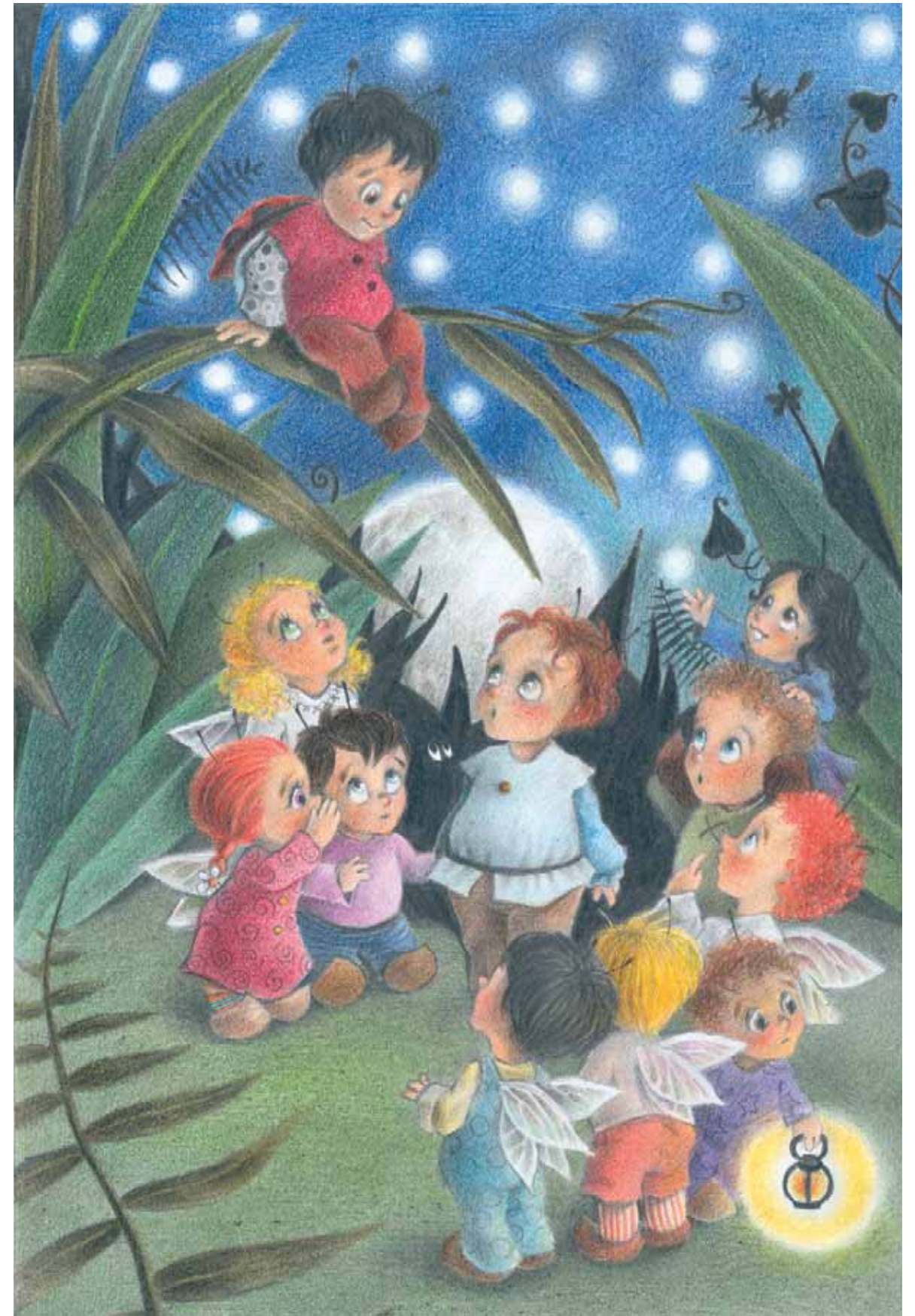
És mentek. Sugárka éppen a kamrából hurcolkodott a konyhácskába.

– Sugárka, jövünk segíteni. Milyen buták vagyunk, hogy hamarabb nem jutott az eszünkbe, ugye?

– Még ilyet, kedves gyermekeim! Hiszen még magam is bírom. Miért is ne bírnám. De ha már eljöttetek, hát segítetek!

Hát segítettek. Aztán otthon láttak munkához. Persze már nagyon hűvös volt. Mindent behordtak a konyhácskába, aztán feltették a pántot az ajtóra, a pántba beillesztették a faszeget, mohával tömték be az ajtót és az ablakokat, úgyhogy most már akár fagyhatott is!

Imádkoztak, lassacskán nyugovóra tértek, aztán csak aludtak meg aludtak meg aludtak.

9.

És megint tavasz lett. Erdő-mező virult, de a komaasszony már nem tudott róla. Amikor Kisbogár és Fényeske először jöttek hozzá látogatóba, öntudatlan volt. Gyorsan kivitték őt a napocsára, kinyitotta a szemét, még egyszer rájuk tekintett, aztán vége lett. Megint sírtak. Sírt Sugárka és sírtak a bogárkák a harasztosból, és mivel a komaasszony úgy kívánta, elvitték őt az erdőbe a tölgyfa alá. Sírocskát ástak, szépen belehelyezték, megsiratták. A harmadik napon tejfehér százszorszép nőtt ki ott. Mindmáig ott nyílik mindkettő.

– Ej, de egyedül lettünk! – siránkozott Fényeske.

– Ne siránkozz – csitította őt Sugárka. – Csak fogadjatok szót! Én mindig szerettelek titeket, és minél inkább szót fogadtok, annál jobban foglak benneteket szeretni. – És ők szót fogadtak és szerették egymást.

De mi történt a bogárkákkal a harasztosból?! A boróka alatt már aludtak, amikor egyszer csak odasietnek a bogárkák a harasztosból, halálra rémülten dörömbölnék az ajtón.

– Ki az? Mi az?

– Jaj, mi vagyunk azok a harasztosból. Már aludtunk, amikor emberek érkeztek kocsival, elkezdték felrakni a harasztunkat, feldöntötték a házikónkat. Alig menekültünk meg. Jaj, mihez kezdünk?!

– Ne sírjatok! Majd csak lesz valahogy. Gyertek addig hozzánk!

Gyorsan ajtót nyitottak és szépen megágyaztak nekik. Reggelre Kisbogár és Fényeske megegyezett:

– Tudjátok mit? A házikó ott a tölgyfa alatt most üres, nekünk nincs rá szükségünk. Lakjatok ott, legalább közel leszünk egymáshoz.

Örömmel beleegyeztek, és azonnal odaköltöztek. Hisz nem volt sok holmijuk, mindenük odalett. Fényeske küldött nekik lisztet és daralisztet és vaját is, és Sugárka is küldött nekik egy csomó mindent.

A bogárkák megint világítottak, világítottak, és szerették egymást. Egyszer, amikor Kisbogár megint a szép ház kertjébe repült, fess katonát látott sétálni aranygalléros piros kabátban. A loknis hölgyet kísérte, akinek már jócskán öszültek a hajfürtjei. Mögöttük is szép szál katona sétált gyönyörű hajadonnal a karján, beszélgettek. Az elsőt a Kisbogár azonnal felismerte, a jóra való, gesztenyehajú Frédi volt, Ellácskát is felismerte, de a másik katonát nem. Idegen volt. Na és? Kisbogár nem törődött velük, nem is figyelt rájuk, csak világított és világított.

Otthon mégis gyakran volt kedvetlen, és néha úgy ráförmedt Fényeskére, hogy annak azonnal megtelt a szeme könnyel.

– Kisbogár, mit vétettem ellened? – kérdezgette Fényeske, de Kisbogár semmit sem felelt. A bogárkának a harasztosból már volt kis bogárkája, aki elébe futott és azt kiabálta, hogy „Apuka, apuka!” Hát ez aggasztotta Kisbogarat.

Amikor egyszer Kisbogár megint hallgatásba merült, Fényeske megkérdezte őt a vacsoránál:

– Kisbogár, mi bajod? Annyira csüggedt vagy, meg sem szólalsz.

– Jaj, mi bajom! Azoknak a harasztosból már két kis bogárkájuk van, és mi még mindig egyedül vagyunk!

Fényeskének akkora könnyek álltak a szemében, mint a borsó, és amikor Kisbogár felnézett, látta, hogyan potyogtak az arcán, míg egy a tányérba esett, bele a levesbe. Kisbogarat ez szíven ütötte. Gyorsan fogta a fakanalát, és bár a borsólevest szerette minden létező leves közül a legkevésbé, bekebelezte mindet, és meg sem mukkant többet. De amikor másnap Kisbogár megállt Sugárkánál, az rákezdte:

– Figyelj, Kisbogár, most jártam Fényeskénél, vörös a szeme a sírástól. Megkérdeztem tőle, mi baja, de ő, hogy semmi. Félek, hogy nem bánsz vele mindig szépen. Már csak ez hiányzik! Nem tudod, milyen tisztelet jár ki neki? Ne-tán megint szófogadatlan akarsz lenni?

– Hisz én... de... csak hogy... olyan kevesen vagyunk! Máskor világított a koma és apuka, és most csak én vagyok. Nem fognak az emberek látni.

– Kisbogár, ebből ne csinálj gondot! Világíts csak szépen egyedül, és ne törődj az emberekkel! Kértek téged valamire? Nem, a Teremtő kért meg, és ha akarná, képes lenne szaporítani titeket ezerszámban.

És Kisbogár repült, és egész éjjel szépen világított. Amikor reggel hazafelé repült, a patakon túl, a dűlőnél, egészen a borókánál, hallja, hogy:

– Apuka, apuka! – és egy aranyos kisbogár tipegett szembe vele. – Apuka, apuka, hát nem ismered meg? Hisz én vagyok a te Kisbogárkád, már várlak. Sugárka is várt, de mert oly sokáig nem jöttél meg, hát hazament. Ugye, apuka, az öreg bölcsőt szépen befested nekem? Anyuka lehozta a padlásról, de olyan csúnya. Ugye?

Apuka nagyot nézett. Fényeske a házikó ajtajában állt, a szíve repesett az örömtől és egyre csak kacagott.

– Kisbogárkám, Kisbogárkám! – apuka azonnal leült, Kisbogárkát a térdére emelte, jól megnézte magának. A szeme olyan volt, mint apukáé, az orrocskája is, mindene hajszálpontosan olyan volt, és be nem állt a szája. Ej, ez volt ám az öröm! És szerették egymást. Apuka világított, anyuka Kisbogárkával a háztartást vezette.

Apuka egyszer megint hazafelé repült, és amikor maga mögött hagyta a patakot, a dűlő táján Kisbogárka futott vele szembe:

– Apuka, apuka, van picike Kisbogaracsánk. Látod, ott jön, ni!

Kisbogaracska jött szembe velük, és apuka már a karjába is kapta, felemelte a levegőbe. Hogy repesett az örömtől! Fényeske az ajtóban állt, teli volt a szíve szeretettel. Ej, ez volt ám az öröm! És szerették egymást, apuka világított, anyuka a háztartást vezette, a bogárkák meg a házikó előtt játszottak.

Amikor apuka egyszer megint hazafelé repült és már maga mögött hagyta a patakot, Kisbogarcska és Kisbogaracska futott szembe vele:

– Apuka, apuka, van lánytestvérünk, olyan helyeske! Ott tipeg, ni! Még nem tud szaladni...

Kis bogárlány totyogott szembe apukával.

– Apuka, apuka, hogyan fogsz hívni? Sugárka mézet hozott nekünk és azt mondta, hogy Fényeskének fognak hívni, de anyuka azt mondta, hogy nem, hogy Sugárkának fognak hívni.

Apukának szeme-szája tátva maradt az ámulattól. Fényeske a házikónál állt az ajtóban, a szíve ujjongott, annyira örvendezett.

– Kisleányom, arany gyermekem! Hisz a szemecskéd olyan, mint Sugárka szeme, az orrocskád is, akár az övé, mindened hajszálra olyan, mint neki. Sugárkának kell hívjunk.

Anyuka örült, örült a kis bogárlányka és mindenki, és szerették egymást. Apuka világított, anyuka gazdálkodott, a bogárkák a házikó előtt játszottak.

– Vigyázzatok nekem Sugárkára, nehogy elragadja a kánya! – mondogatta anyuka.

– Persze hogy vigyázunk!

Vigyáztak is. De egyszer lélekszakadva futottak haza:

– Anyuka, anyuka, itt volt a kánya! De nem vitte el Sugárkánkat. Megijedt tőlünk.

– Valóban? Kánya volt? – rémült meg anyuka.

– Kánya volt! Ilyen hatalmas volt, zöld volt a szárnya és hosszú-hosszú a bajsza, és annyira zümmögött!

– Ó, akkor az nem kánya volt. A kányának csőre van és tolla!

– Tolla? Akkor nem kánya volt. De búgott és hosszú-hosszú bajsza volt.

Mindegy, mi volt: anyuka örült, hogy nem vitte el a Sugárkáját.

Telt-múlt az idő, megint kicsike bogárkájuk született, egy kis idő múlva kicsike bogárlányuk lett, s apuka örült, anyuka szíve ujjongott. De apuka aggodalmaskodni kezdett.

– Nem is tudom, hogyan fogjuk őket hívni. És hova rakjuk őket?

– Valamilyen nevek majd csak az eszünkbe jutnak. És az udvarra néző szobácska még üres.

Tele lett a ház. Volt Kisbogarinkájuk és Janókájuk és Jancsikájuk és

Szentjánoskájuk és Fényeskéjük. Tízen voltak, hét bogárfiú és három bogárlány. Fényeske az egyik lábára sántított, mégis eleget szaladgált. Ha már nem bírt, a bogárfiúk felkapták a vállukra, úgy vitték szépen.

És szerették egymást. Apuka világított, anyuka gazdálkodott, a tíz bogárka mind együtt futkározott. Anyuka szemmel kísérte őket, és örült a szíve. Sugárka is szerette őket.

– Gyertek, bogárkák, gyertek! Munkám van számotokra! – Segítetek neki, ő pedig mesélt nekik, aztán természetesen kaptak érte valamit. – És most menjetek! De fogadjatok ám szót! Csak a szófogadó bogárkákat szereti a Teremtő.

És ők mentek. A bogárfiúk repülni tanultak – a tetőcskéről egészen a tisztásig, a tisztáson át egészen a tölgyfáig és megint vissza –, a bogárlányok meg figyelték, melyik repül messzibbre. Aztán szaladtak haza korgó gyomorral.

– Anyuka, anyuka, éhes vagyok! – mondogatta Kisbogárka. – Nem vacsorázunk még? Alig vonszoltam magam haza.

– Várjatok csak, várjatok, gyerekek, míg megjön apuka!

– De anyuka, hisz aztán még egyszer megvacsorázhatunk!

Megvacsoráztak. Amikor hazarepült apuka, megint vacsoráztak, és meg sem kottyant nekik. A kis edénykéket anyukának mind el kellett pakolnia, nagy edényekre cserélnie. A bogárlányok a konyhában segítettek. Amikor a tüzelővel dolgozott, mind a segítségére voltak. Vágták a fát, elhordták, egyengették. Volt tüzelőjük feleslegbe is! Amikor már eleget segítettek, futkároztak, nyargalásztak.

Egyszer rögtön reggeli után kimentek játszani a dülő végéig. A patak közelében egy aranyos bogaracskát pillantottak meg: tetőtől talpig piros volt, hét fekete pöttyöcske sötétlett a szárnyán, gyönyörű szeme úgy izzott, mint a tűz. A páfrányon ült és a bogárkákat figyelte. A bogárkák megálltak és bámulták őt.

– Nem félek ám tőletek! – vetette oda a bogár. – Ugye, ti szentjánosbogarak vagytok? Apuka azt mondta, jóra valóok vagytok...

– És ki vagy te? Mit csinálsz itt?

– Pettyes Peti vagyok a csipkebokorból. Látjátok? Kikísértem apukát, és most pihenetek.

– Te egyedül vagy? Nincs több bogárkátok?

– Még van a Katuskánk. De ő otthon van anyukával. Gyertek, nézzétek meg!

A bogárkák úgy határoztak, hogy mennek; és mentek.

Katica a csipkebokor alatt nézelődött.

– Anyuka, nézd, mennyi szentjánosbogár! Jönnek hozzánk. Hol van Katuska? Katuska odafutott – hű, hogy elcsodálkozott! Hogyne, hiszen tízen voltak!

– Miért hordoznak téged, Fényeske? – kérdezte Katuska.

– Ó, örülnek, hogy vihetnek. Az egyik lábamra sánta vagyok, de én is tudok ám futni... – ugrott is a földre, hogy megmutassa, hogyan tud futkosni.

Katica sorban mindegyiket megsimogatta, és amikor Kisbogárkához ért, azt mondta:

– Kisbogárka, a szemed olyan, mint az apukádé... Kértek valamit? Katuska, ugorj csak a kamrába, hozd ide azt a füzért! A gerendán lóg.

Katuska ugrott, a bogárkák sorba álltak, anyuka pedig szétosztotta a finomságot.

– Tudjátok-e, mi ez? Füge.

Még egyszer adott mindnyájuknak, Pettyes Petinek és Katuskának is. Kisbogárkának jókora darabot adott. Ekkor érkezett meg apuka.

– Apuka, apuka, jánosbogárkák vannak nálunk!

– Aranyosak vagytok, bogárkák, hogy eljöttetek hozzánk látogatóba – üdvözölte őket apuka. – Aztán szófogadók vagytok-e? Szót kell bizony fogadni. Én olykor látom apukátokat, nagyon szorgalmas.

A bogárkák eszegettek, mind megették, amit kaptak, ideje volt hazamenniük.

– Menjetek hát, és szépen üdvözöljétek az otthoniakat! – És a bogárkák mentek. Otthon volt ám mesélés!

– Apuka, apuka, voltunk Katicáéknál a csipkebokorban, nagyon messze. Üdvözölnek titeket. Adtak nekünk valamit, olyan finom volt! Az anyukájuk azt mondta, olyan szemecském van, mint apukámnak, és ekkora darabot adott, nagyobb, mint nekik.

– Á, dehogy – ellenkeztek a többiek. – Nekünk ugyanakkora darabot adott, még hozzá kétszer.

– Mit adott?

– Valami édeskét.

– Mézet?

– Nem

– Epret?

– Nem.

– Cseresznyét?

– Nem.

– Hogyan nézett ki?

– Aszott volt és füzérbe fűzve tartották...

– Akkor füge volt.

– Füge, füge, igen, apuka, füge, füge volt, füge! – ujjongtak a bogárkák, és anyuka is örvendezett, apuka is boldog volt, és amikor Sugárka meghallotta, ő is örült.

– Vajon megköszöntétek-e szépen, bogárkák? – kérdezte Sugárka.

– Megköszöntük-e? Ó, azt elfelejtettük...

– Nem volt szép tőletek. Figyeljétek: adok nektek egy csupor mézet, elviszitek Pettyes Petinek és Katuskának, szépen megköszönitek a fűgét, és átadjátok mindnyájunk üdvözlétét. – Sugárka adott nekik mézet, apuka és anyuka üdvözlétüket küldték, és a bogárkák mentek és vitték, és szépen elrendezték a dolgot.

És szerették egymást. Apuka világított, anyuka a háztartást vezette, a bogárlányok segítettek neki, a bogárfiúk repülni tanultak. Már nagyszerűen ment nekik. Ősz volt. Egyre kevesebb lett a fény és egyre hűvösebb az idő, így hát apuka úgy döntött, nem repülnek már sehova. Mindnyájan összesereglettek Sugárkánál, mind a tíz bogárka apukával és anyukával, azok is mind a harasztosból. Tömérdeken voltak! Ültek a kályha körül, ettek-ittak, a komaasszonyról és a komáról meséltek és arról, hogyan volt a régi időkben és hogyan repült apuka legelőször be az ablakon a nagy házba a város mögötti kertekben, hogyan prédikált a férfi az emelvényen, és hogy apuka mégis szófogadatlan volt.

– És ti, bogárkák, mikor repültök ti? – kérdezte Sugárka.

– Ó, már hamarosan, ugye, apuka?

– Ha a Teremtő is úgy akarja, talán a következő Szent János után.

– Jó lesz, jó... Ha a Teremtő életben hagy, kikísérlek benneteket – ígérte Sugárka.

Az öreg bogár a harasztosból azt jövendölte, hogy idén nem lesz zord tél, hogy a hangyákon figyelte meg. Örültek a hírnek. A vendégek elsiettek a tölgyfa alá, a boróka alól az összes tüzelőt elhordták és elegyengették Sugárkának télire. Otthon is hamar elkészültek. Előbb imádkoztak:

Amint a sűrű éj leáldoz,
mint csibék a tyúkanyóhoz,
jó Teremtőnk, hozzád bújunk,
védelmedben bízva bízunk.

Aztán máris aludtak meg aludtak meg aludtak. Jó nagyot.

10.

Tavasza lett megint. Erdő-mező virult, a méhecskék döngicséltek, a fű magasra szökött, a harmat csillogott, mint a gyémánt, a madárcsók énekeltek, a tücskök eszeveszetten ciripeltek! A bogárcsók nem fértek a bőrükbe. Kisbogár és Kisbogárka, Kisbogaracska és Kisbogarinka, Janóka és Jancsika és Szentjánoska sem. A nap csak most tért nyugovóra, ám ők már a házikó előtt nyüzsögtek, a levegőbe emelkedtek, egyik magasabbra, mint a másik. És amikor észrevették, hogy a ligetecske felől Sugárka közeledik, repültek is elébe, szinte a szárnyukra kapták.

– Oly boldog vagyok, hogy még kikísérhetlek benneteket, arany bogaraim, aztán én is odébbálllok...

Ám a bogarak nem értették az ilyen beszédet. A bogárleányok már elkészítették a reggelit: csokoládé volt, hozzá vaníliás koszorú. Imádkoztak és megreggeliztek, itt volt az ideje, hogy kiröppenjenek.

A bogarak már repkedtek a levegőben, amikor az apuka még valamire fel akarta hívni a figyelmüket:

– Kedves bogárcsók! Ma kirepültök és világítani fogtok az embereknek. Így van ez rendjén. Amikor legelőször keltem szárnyra, apuka és a koma figyelmeztetett, hogy fogadjak szépen szót, különben megjáró. Én mégis szófogadatlán voltam. Egyszer csoda, hogy az életemet nem vesztettem, másodszor meg azt hittem, hogy az eszem veszem. Ha a Teremtő meg nem tanított volna rá, talán mindmáig nem akarózna szót fogadnom. Ezért azt szeretném, kedves bogárcsók, fogadjatok meg intő szavaim, és legyetek engedelmesek!

Apuka nagyon megilletődött, Sugárka könnyezett, anyuka pityergett, és a bogárleányok is sírva fakadtak. Aztán mind szárnyra keltek. De csak alacsonyan és lassacskán, hogy Sugárka és anyuka és Fényeske és Fényecske és a kis Sugárka is győzze. A dombon, a patak felett elbúcsúztak. A bogárleányok visszatértek, a bogárfonokok pedig apukát körülvéve messzire szálltak, bele a nagyvilágba.

– Csak bátran! – tanította őket az apuka. – Világítsatok szépen, és nem eshet bajotok. – Ez itt az erdész házikója. Hisz egyszer majd megismeritek. Tarisznyát hord a vállán, a fején tollas kalapot. Látjátok, itt vannak a szőlőhegyek, ahol az a szőlő terem, amit Sugárka küldözget nektek. Most nincsen szőlő, csak ősszel terem, de már virágzik. Ugye, milyen gyönyörűen illatozik?

És repültek, repültek. Erdő-mező hemzsegett a sok bogártól, lebegtek és üdvözölték egymást: „Ég áldjon!”, „Szorgos munkálkodást!” Apuka is így kiáltott: „Ég áldjon!” Kisbogárka is: „Szorgos munkálkodást!”, és Kisbogaracska

is és Kisbogár és Kisbogarinka, Janóka és Jancsika és Szentjánoska is így köszönt: „Szorgos munkálkodást!”

– Látjátok, itt kezdődnek a kertek. Azok a hatalmas, gyönyörű épületek nyaralók. Én itt világítgatok ebben a kertben. De ma először is beröppenünk az ablakon abba az óriási házba. Erre repülünk, a városon keresztül. Látjátok, azok ott a tornyok, és éppen itt alattunk, ez a szökőkút, az oroszlán köpi bele a vizet – hisz egyszer majd szemügyre vesszük.

És repültek. A város mögött, egy gyönyörű kertben, az út mentén óriási épület állt, hatalmas ablakai és az ajtaja tárva-nyitva, az emberek egyfolytában ki-be jártak rajta, öregek és fiatalok, fiúk és lányok. A bogarak odarepültek az ajtó feletti nyitott ablakba, lecsücsültek a keretre, nézelődtek. A mennyezetről három hatalmas csillár lógott, gyönyörűen szórta a fényt. A padok már tele voltak emberekkel. Mindegyikük előtt két könyv volt, az egyiket nyomban kinyitották.

Ekkor egyikük fellépett egy emelvényre, világos, selymes hajú, fiatal úrfi. Apuka nem akart hinni a szemének.

Ő az, vagy mégsem ő? Ő volt az, a szőke Palika. Ó, de megörült apuka!

Úgy rendelkezett, hogy énekeljenek. És énekeltek, de még milyen szépen! Aztán Palika imádkozott: hogy ha szófogadatlánok és szívtelenek voltak, Jézus Krisztus kedvéért kegyelmezzon meg nekik a mindenható Úristen, és a Szentlélek bocsássa meg az ő bűneiket.

Aztán az asztalon kinyitott egy hatalmas könyvet és felolvasott belőle: „Áldottak az irgalmas szívűek, mert kegyelemben részesülnek.”

És amikor leültek és szépen figyeltek, mesélni kezdett nekik arról, milyen rakoncátlan és kegyetlen fiú volt. Egy este, amikor a kertben játszadoztak, látta, hogy arra repül egy szentjánosbogár. Lekapta a fejről a kalapot és teljes erejéből az aranyos bogárcsókhoz vágta. Nem is érdekelte a bogárka sorsa. Az édesanyja megrovóan nézett rá, de nem szólt. Aztán éjjel álmot látott. Azt álmodta, hogy már reggel van, és hogy édesanyja ébresztgeti, kezében tartva az ő kalapját.

„Nézd csak, Palika, mi van a kalapocskádon?”

És amikor odanézett, bogárszárny fityegett rajta.

„Palika, hogy került ide ez a szárnyacska?”

„Tegnap egy szentjánosbogárra vettem a kalapot.”

„Igen, tudom, de nézd csak, megölted! Az Úristen teremtette, hogy éjjel szépen világítson nekünk, és képzeld, megölted! Gondolod, hogy megúszod? Áldottak az irgalmas szívűek, mert kegyelemben részesülnek. Kegyetlen voltál, megölted ezt a bogarat, és ezért nem érdemelsz bocsánatot.”

Sírva fakadt, de anyuka ott hagyta és kiment. Hullottak a könnyei, míg fel nem ébredt. Ekkor látta, hogy még éjjel van és álom volt csupán. Ám reggel

rögtön szemügyre vette a kalapot, és a szárnyacska tényleg ott hevert rajta. Ó, mily sajnálatot érzett! És az Isten szava: „Áldottak az irgalmas szívűek, mert kegyelemben részesülnek”, az emlékezetébe vésődött, és a Szentlélek azontúl gyakran megjelent neki, mivel a történetek ellenére még mindig és gyakorta könnyörtelen. És hogy mindnyájan legyünk tisztában kegyetlenségünkkel és legyünk alázatosak és senkit ne ítéljünk el, és ne szidalmazunk, amikor az Úr-isten oly irgalmas velünk, hogy a szeretett fia által minden bűnt megbocsát, hogy az ő kedvéért legyünk mindenhez és mindenkihez könnyörületesek.

Amikor apuka ezt meghallotta, sírva fakadt. Az első padban, nem messze az emelvénytől magas hölgy ült, kissé már görnyedten, gesztenye hajfürtjei kifakultak, mellette elbűvölő hajadon ült, ők is könnyeztek mindketten. És áment mondtak és imádkoztak és énekeltek. Éneklés közben Palika felpillantott az ajtó feletti ablakra, s az ablakkereten nyolc bogár ült, hét picurka meg a nyolcadik, a felnőtt Kisbogár. Palikának bizonyára megvolt az öröme! És ahogy az emberek vonultak kifelé, valami csengőset tettek a tányérra. Így hát a bogarak is elrepültek.

– Gyertek, gyertek, majd újra eljövünk! Most pedig világítsunk szépen.

Elrepültek a szép ház kertjébe, és mind ott maradtak. Apuka úgy gondolta, hogy bizony nincs ott még felesleges fény. Egész éjjel gyönyörűen világítottak, és amikor a kakasok kukorékolni kezdtek, így szólt apuka:

– Halljátok? Kukorékolnak a kakasok, jelzik, hogy megvirrad. Látjátok, amott már pirkad is. Repüljünk hát haza! – És repültek.

Anyuka, Sugárka, Fényeske, Fényecske és a kis Sugárka már várták őket.

– Üdvözlünk titeket, üdvözlünk titeket! Milyen volt?

– Jó. De úgy megéheztünk, anyuka!

– Gyertek hát, gyertek vacsorázni! – Imádkoztak és megvacsoráztak, de arra várhattak, hogy a bogárkák mesélni fognak, mert csak ennyit mondtak:

– Anyuka, majd leragad a szemünk!

S menten nyugovóra tértek. Alighogy lefeküdtek, már aludtak is.

– Mégis, milyen volt? – kérdezte anyuka. – Nem féltek?

– Ugyan! Őket más fából faragták.

– És tudod, miért? – nevetett anyuka.

– Ugyan miért?

– Mert te mindig egyedül bóklásztál, belőlük meg egy seregnyi van.

– Én örülök, hogy sokan vannak. – És boldogok voltak.

Alig alkonyodott, a bogárkák már megint talpon voltak és repültek és világítottak és semmitől sem féltek és semmi bajuk nem esett. Folytonosan világítottak, és szót fogadtak.

Amikor egyszer reggeli után éppen újra szárnyra akartak kelni, azt üzente

nekik Sugárka, hogy mindannyian jöjjenek el hozzá látogatóba. Fogták magukat és mentek. A ligetecskén, a szikla alatt a seprővirág vörösen és fehéren pompázott, a seprővirág közt a moha olyan puha volt, akár a bársony, a mohában a sziklán takaros házikó állt. Az ajtók oly ünnepien csillogtak, az ablakok oly ünneplően fénylettek! Sugárka az ágyán feküdt tetőtől talpig ünneplőben, és minden azt a látszatot keltette, mintha nagy ünnepre készülődne. Tizenkét szék állt az ágy körül.

– Köszöntelek benneteket, bogárfiúk és bogárlányok, legyetek üdvözölve. Üljetek csak le oda – fogadta őket Sugárka mosolyogva. – Ti pedig, apuka és anyuka, üljetek ide hozzám!

A bogárkák nagyon meglepődtek. Anyukának már tele volt a szeme könnyel. Amikor helyet foglaltak, Sugárka felült az ágyon.

– Kedves bogárfiúk és bogárlányok, Kisbogaram és Fényeském, szép tőletek, hogy felkerestetek. Megsúgta nekem a Teremtő, hogy ma reggel eltávozom ebből a világról, ezért szívesen búcsút vennék tőletek.

Apuka, anyuka és a bogárlányok már sírtak, de a bogárkák minta nem akartak volna hinni a fülüknek. Hiszen Sugárka olyan erős és egészséges volt!

– Mindőtöket szerettem, és gyakran imádkoztam, hogy tanítson meg benneteket szót fogadni a Teremtő. Csak szeressétek egymást, és törődjete a saját dolgotokkal! Akkor soha semmiben nem lesz hiányotok. És te, kedves Fényeském, ha a sánta lábaddal nem mennél férjhez, ez a házikó a tiéd lesz, hogy legyen hol laknod. Ha majd meghalok, ide temessetek közvetlenül a mohába az ablak alá. Most pedig adjatok kezet!

Csak ekkor kezdtek a bogárkák eszeveszett bömbölésbe.

– Bogárkáim, hát ti nem akartok engedelmeskedni?

– Jaj, dehogynem, jaj, szót fogunk fogadni, csak meg ne haljon!

– Szóval ti szót akartok fogadni, de azt akarjátok, hogy én ne fogadjak szót?

A Teremtő megbocsátotta minden bűnömet, és most, hogy magához akar venni, ellenkezzem? Semmit se sírjatok, hanem fogadjátok el az akaratát!

Amikor mindet megcsókolta, nyugodtan lepihent, ünnepi pompában.

– Még a látása sem romlott meg, mielőtt az erő elhagyta volna.

Ahogy békésen feküdt ott, valami még az eszébe ötlött.

– Kisbogár! – Apuka lehajolt hozzá. – Az udvaron a kamrába készítettem valamit a szerezsen pattanóbogárnak. Gyakran volt a segítségemre. Jöjjön csak el érte! Add át neki az üdvözlőmet és köszönetemet! – azzal lehunyta a szemét, és nem nyitotta ki többé.

Jaj, a bogaraknak már nem volt Sugárkájuk. Hogy hullt a könnyük! Aztán sírt ástak az ablak alá a mohába, sírva fakadtak, Sugárkát szépen belehelyezték. A harmadik napon vérpiros szélű, fehér százszorszépecske nyílt ott, akár a tej.

– Pattanóbogár! – kiáltott oda apuka a fekete bogárnak, amikor először találkozott vele. – Sugárka megboldogult. Valamit készített neked a kamrába, gyere el érte. De sok van belőle, hozd a talicskádat!

A pattanóbogár jött a talicskájával, de nem tudta egyszerre elvinni – borsó és dara és lencse és liszt és daraliszt és vaj, egy egész szőlőszem is volt ott. Újra és újra vissza kellett tértie. Hogy örült! De aztán sírva fakadt: „Jaj, hol talállok még egy ilyen asszonyságot!” És ment az útjára, örvendezett és sírt.

És a bogárkák szerették egymást, és szót fogadtak. Világítottak meg világítottak, a bogárlányok otthon gazdálkodtak, és soha semmiben sem szűkölködtek, mindenben bővelkedtek. Amikor a bogárkák egyszer rögvést napnyugta után elrepültek abba a kertbe, ahol a szép házikó állt, ó, ott volt aztán sürgésforgás! A szolgálólányok erre, a szolgálfiúk amarra, és odafent, ott volt ám világoosság! Hölgyek és urak álltak és ültek körül egy igen hosszú asztalt. A felső végén ült a szépséges, gyönyörű hajadon, csodálatos koszorúcskával a fején, mellette egy aranygalléros, fess katona. A gesztenyehajú Frédi is ott volt, neki is aranygallérja volt. A szőke Palika is ott volt tetőtől talpig feketében, a gomblyukába három hófehér százszorszép volt tűzve.

– Bogárkáim, nézzétek csak! Gondolom, lakodalom van – mondta apuka és az arany virágbogarat kereste. Az arany virágbogár tényleg ott ült ölbe tett kézzel a nyitott ajtó közelében.

– Arany virágbogár, ugye lakodalmuk van?

– Hát persze! Látod a menyasszonyt, gyönyörű koszorú van a fején! Ő Elácska.

– Ki veszi el?

– Az aranygalléros úr mellette. Te jó ég, micsoda úr!

És apuka örült, de észbekapott, hogy huss, menniük kell világítani. És világítottak meg világítottak.

Megint beköszöntött az ősz. Egyre kevesebb lett a fény és egyre hűvösebb az idő, így hát a bogárkák úgy döntöttek, hogy nem repülnek már sehová, hanem meghívták az összes bogárkát a szomszédból. Jöttek, leültek a kályha köré, ettek-ittak és beszélgettek. De az öreg bogár azt jósolta, kegyetlen telük lesz, hogy látta a hangyákon, és nekik valahogy kevés fájuk van.

– Nekünk tavalyról egy csomó megmaradt – mondta anyuka. – Idén az egész nyarat fagyújtással töltöttük. Adhatunk egy keveset. – Apuka is egyetértett, a bogárkák is helyeseltek. Imádkoztak, aztán búcsút vettek egymástól. Mivel még kedvezett az időjárás, a bogarak elhordták a fát a tölgy alá. Sokat odahordtak nekik. Aztán már csak behordtak mindent, elrendezték, belülről és kívülről mindent mohával tömtek be – így ni! –, aztán imádkoztak, végül megpuszították egymást és már nyugovóra is tértek, és aludtak meg aludtak meg aludtak.

11.

Tél volt. De milyen kegyetlen, zord tél volt! Befagytak a patakok a medrük aljáig! A madarak fagyottan hullottak alá az égből. Szinte szikrázott a fagy. Ó, a bogárkák ott a boróka alatt vajon átvészelik-e a szigorú telet?

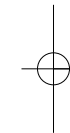
Legyen, ahogy lennie kell. Hiszen ha megfagynak, hát engedelmesen fagynak meg.

És újra kitavaszodott. Minden virágba borult, de minden ám, s ott a boróka tövében is kinyíltak a virágok. Tizenkét százszorszépecske. Kilenc tejfehér, három vérvörös karimájú. Azóta is mindig ott virítanak, bárki megnézheti.

Jan Karafiát (1846–1929) cseh prózaíró, költő, evangélikus lelkész, teológus Jimranovban született. Berlinben (1866–1867), Bonnban (1867–1868) és Bécsben (1868–1869) tanult, majd Skóciában élt. Független misszionáriusként tevékenykedett. Prágában halt meg. A *Broučci* Jan Karafiát egyetlen irodalmi műve, amely névtelenül jelent meg 1876-ban, illusztrációk nélkül, harminc krajcárért, és nem figyeltek fel rá különösebben. A szerző neve csak 1912-ben, a tizedik kiadásban jelent meg a borítón. Gustav Jaroš újságíró tette ismertté tizenhét évvel később a *Čas* című hetilapban és „a cseh gyermekirodalom talán legszebb virágá”-nak titulálta, szerzőjét pedig „cseh Andersen”-nek nevezte. A könyv immár kilencven (!) kiadást ért meg Csehországban, filmváltozata is elkészült, sőt továbbírták.

Jan Karafiát
BOGÁRKÁK
Első kiadás

Kiadta az AB-ART Könyvkiadó, Pozsony
Illusztrálta: Lucia Pauliková
Felelős kiadó: Balázs F. Attila
Felelős szerkesztő: Haraszi Mária
Nyomdai előkészítés: Median

Jan Karafiát
Chrobáky
Prvé vydanie

Vydalo Vydavateľstvo AB-ART, Bratislava
Ilustrovala: Lucia Pauliková
Zodpovedný vydavateľ: F. A. Balázs
Zodpovedná redaktorka: Mgr. Mária Harasztiová
DTP: Median

Realizované s finančnou podporou
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

ISBN 80 - 89006 - 85 - X